

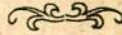


VARBININKŲ BALSAI

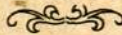
Metai VII

RUGSĖJIS-SEPTEMBER, 1923.

No. 9



Rusijos jaunuoliai mokinasi muštro



LMPSA. FINANSINĖ APYSKAITA			8 Lawrence, Mass.			2.10 12 Waterbury, Conn.			3.15			
UŽ LIEPĄ 1923.			94 Benton, Ill.			1.50 108 West Frankfort, Ill.			3.15			
Kuopa	Miestas	Suma	116 Miners Mills, Pa.	1.35	38 Paterson, N. J.	1.95	29 Chicago, Ill.	2.70	124 St. Louis, Mo.	1.00	17 Detroit, Mich.	6.00
29 Chicago, Ill.		\$5.25	16 Springfield, Ill.	6.00	29 Chicago, Ill.	2.70	174 St. Louis, Mo.	1.00	17 Detroit, Mich.	6.00	54 Scranton, Pa.	1.95
93 Brooklyn, N. Y.		3.45	110 East St. Louis, Ill.	2.55	174 St. Louis, Mo.	1.00	17 Detroit, Mich.	6.00	54 Scranton, Pa.	1.95	15 Ansonia, Conn.	3.00
114 Zeigler, Ill.		3.75	61 Lowell, Mass.	1.95	174 St. Louis, Mo.	1.00	17 Detroit, Mich.	6.00	54 Scranton, Pa.	1.95	15 Ansonia, Conn.	3.00
30 Bridgewater, Mass.		2.70	5 Rockford, Ill.	5.10	174 St. Louis, Mo.	1.00	17 Detroit, Mich.	6.00	54 Scranton, Pa.	1.95	15 Ansonia, Conn.	3.00
pav. Arminienė H.		3.20	21 Pittsburgh, Pa.	5.40	174 St. Louis, Mo.	1.00	17 Detroit, Mich.	6.00	54 Scranton, Pa.	1.95	15 Ansonia, Conn.	3.00
116 Miners Mills, Pa.		1.20	115 Roseland, Ill.	1.50	174 St. Louis, Mo.	1.00	17 Detroit, Mich.	6.00	54 Scranton, Pa.	1.95	15 Ansonia, Conn.	3.00
2 Worcester, Mass.		4.20	4 Elizabeth, N. J.	2.05	174 St. Louis, Mo.	1.00	17 Detroit, Mich.	6.00	54 Scranton, Pa.	1.95	15 Ansonia, Conn.	3.00
70 Racine, Wis.		1.20	122 Dekalb, Ill.	5.30	174 St. Louis, Mo.	1.00	17 Detroit, Mich.	6.00	54 Scranton, Pa.	1.95	15 Ansonia, Conn.	3.00
81 Chester, Pa.		1.50	45 Bayonne, N. J.	4.20	174 St. Louis, Mo.	1.00	17 Detroit, Mich.	6.00	54 Scranton, Pa.	1.95	15 Ansonia, Conn.	3.00
40 Lewiston, Me.		4.05	86 Herrin, Ill.	1.80	174 St. Louis, Mo.	1.00	17 Detroit, Mich.	6.00	54 Scranton, Pa.	1.95	15 Ansonia, Conn.	3.00
85 Nashua, N. H.		.80	119 Royalton, Ill.	2.70	174 St. Louis, Mo.	1.00	17 Detroit, Mich.	6.00	54 Scranton, Pa.	1.95	15 Ansonia, Conn.	3.00
23 Binghamton, N. Y.		.90	43 Cicero, Ill.	2.10	174 St. Louis, Mo.	1.00	17 Detroit, Mich.	6.00	54 Scranton, Pa.	1.95	15 Ansonia, Conn.	3.00
57 Carnegie, Pa.		2.25	51 Collinsville, Ill.	2.55	174 St. Louis, Mo.	1.00	17 Detroit, Mich.	6.00	54 Scranton, Pa.	1.95	15 Ansonia, Conn.	3.00
65 Rumford, Me.		3.00	9 Chicago, Ill.	6.55	174 St. Louis, Mo.	1.00	17 Detroit, Mich.	6.00	54 Scranton, Pa.	1.95	15 Ansonia, Conn.	3.00
48 Wilkes-Barre, Pa.		3.60	24 Cleveland, Ohio.	9.85	174 St. Louis, Mo.	1.00	17 Detroit, Mich.	6.00	54 Scranton, Pa.	1.95	15 Ansonia, Conn.	3.00
36 Minersville, Pa.		2.10	105 Yonkers, N. Y.	3.90	174 St. Louis, Mo.	1.00	17 Detroit, Mich.	6.00	54 Scranton, Pa.	1.95	15 Ansonia, Conn.	3.00
13 So. Boston, Mass.		1.65	65 Rumford, Me.	2.10	174 St. Louis, Mo.	1.00	17 Detroit, Mich.	6.00	54 Scranton, Pa.	1.95	15 Ansonia, Conn.	3.00
70 Racine, Wis.		.75	118 Auburn, Ill.	1.00	174 St. Louis, Mo.	1.00	17 Detroit, Mich.	6.00	54 Scranton, Pa.	1.95	15 Ansonia, Conn.	3.00
11 Philadelphia, Pa.		4.95	60 Pittsburgh, Pa.	4.05	174 St. Louis, Mo.	1.00	17 Detroit, Mich.	6.00	54 Scranton, Pa.	1.95	15 Ansonia, Conn.	3.00
27 Cambridge, Mass.		3.00	66 Los Angeles, Cal.	2.35	174 St. Louis, Mo.	1.00	17 Detroit, Mich.	6.00	54 Scranton, Pa.	1.95	15 Ansonia, Conn.	3.00

Viso \$154.35

IŠLAIDOS:

Narinės mokesys už liepą \$101.67

SUTRAUKA:

Balansas birželio mėn. 570.59

Įplaukos liepos mėn. 154.35

Viso \$724.94

Išlaidos 101.67

Rugp. 1 d. išde lieka \$623.27

LMPSA. Centro Sekretorė,

O. Šimoliūniūtė,

LMPSA. Centro Išdinkė,

M. Račkauskienė.

PROTOKOLAS

L.M.P.S. Pild. Komiteto Posėdžio, Laikyto 6 d. Rugpjūčio, 1923 m., Brooklyn, N. Y.

Posėdyje dalyvavo Pild. Kom. narės: d.d. K. Petrikienė, E. Vilkaitė, M. Paukštienė, O. Šimoliūniūtė — adm. ir M. Račkauskienė, išd.

Pirmininke paskirta E. Vilkaitė.

1. Skaitytas protokolas pereito posėdžio ir priimtas.

2. Išklaustas raportas sekretorės-adm. Sekretorė pranešė, kad tarp LMPS. narių viešpatuoja ypatingumai, o tas be galo veikimą trukdo. Vietomis kuopos eina net prie pakrikimo. Raportas priimtas.

3. Skaitytas laiškas nuo LMPS. V Rajono, su reikalavimu, kad "Darb. Balso" pavieniai numeriai būtų nupiginti ant 10c. Po plataus apkalbėjimo, palikta ta pati kaina—15c. Rajonui nutarta parašyti laišką.

4. Išrinkta komisija, kuri, vėl rūpintusi išleidimu vaikams vadovėlio. Į komisiją įėjo d.d. E. N. Jeskevičiūtė, K. Petrikienė ir E. Vilkaitė.

5. Buvo kalbama apie LMPS. II Rajono reikalavimą, kad organe būtų atidarytos diskusijos Susivienijimo likvidavimo klausime. Plačiai apkalbėjus, nutarta tą klausimą nekelti.

6. Nutarta prisidėti prie ALDL. rengiamo

prakalbų maršruto. Pild. Komitetas, karštai kviečia visas LMPS. kuopas prisidėti prie ALDL agitacijos mėnesio ir bendrai rengti prakalbas. Tik per agitaciją galėsime sustiprinti organizaciją. Pild. Kom. kviečia visas nares, kad mestumėt į šalį ypatingumus ir imtumėtės už darbo.

7. Buvo svarstyta Federuotos Farmerių Darbo Partijos klausimas. Po visapusiškam apsvarstymui, nutarta prisidėti prie jos.

M. Paukštienė,

LMPS. Pild. Kom. Sekr.

O. Šimoliūniūtė,

LMPS. Centro Sekr.

Sutinku su tarimais M. U.



MOTERŲ LIETUVOJ DAUGIAU, NEGU VYRŲ.

Centr. Stat. Biuro žiniomis iš savivaldybių paskutiniuose rinkimuose į II Seimą turėjo teisę balsuoti vyrų 478,437 arba 46,2% moterų—556,330 arba 53.8%, — viso 1,034,767 asmenys. Palyginus šias žinias su I Seimo rinkimo daviniais, matoma, kad rinkimų skaičius padidėjo nuo 926,882 iki 1,034,767, t. y. 10.4%.

Vyrų (b. 46 proc.) ir moterų (b. 54 proc.) santykiavimas gi visai mažai tepasikeitė.

DARBININKIŲ BALSAS

WOMEN WORKERS' VOICE



PIRMAS LIETUVIŲ MOTERŲ DARBININKIŲ ŽURNALAS
Lietuvių Moterų Progresyvio Susivienijimo Organas

The Women Workers' Voice—Lithuanian Monthly Journal. Published by the Lithuanian Women's Progressive Alliance of America. Editor K. Petrikienė, Manager O. Šimoliuniū tė. Subscription: \$2.00 a year; 6 mo. \$1.00; single copy 15 c. Adress: Darbininkų Balsas, 46 Ten Eyck St., Brooklyn, N. Y.

Entered as second-class matter October 5, 1916 at the Post Office at Phila., Pa. under the Act of March 3, 1879. Transferred to Brooklyn, N. Y. July 28, 1920.

Metai VII.

RUGSĖJIS-SEPTEMBER, 1923

No. 9

Steikim Anglų Kalboj Dienrašti

Amerikos darbininkai lig šiol jautė didžiausį trukumą jų reikalus ginančios spaudos. Tarpe ateivių sąmoningų darbininkų, šioji spraga šiap taip užpildyta, bet gi angliškai kalbantis elementas yra suvis be-ginklis. Tur but niekur kitur nėra taip plačiai išsiplatinus spauda, kai Amerikoje ir niekur kitur ji nėra taip bjauriai parsidavusi kapitalistams, kaip čionais. Matome, kad visi didieji dienraščiai priklauso spaudos trustui ir jeigu kuris laikraštis tik pabando šiek tiek pakrypti iš kapitalistinės spaudos trusto nustatytų vėžių, tuomet jis netenka riebiai apmokamų skelbimų, lieka si paskelbtu "out of business" ir turi paliauti ejęs.

Apskaičiuojama, kad visoj šalyje, kapitalistiniai dienraščiai išleidžia 30 milijonų kopijų kas dieną, neįskaitant periodinių leidinių. Reiškia, su kiekvienos dienos leidiniais, jie turi progą paskleisti tarpe trisdešimties milijonų skaitytojų savo reikalus ginančias idejas. Jie su pagelba spaudos sukelia plačios publikos opiniją priešais kilusius streikus, priešais unijas, priešais susipratusių darbininkus. Švelniai jie skiepija militarizmą tarpe jaunimo. Šiandieną spauda yra tas galingiausias ginklas, be kurio kapitalistinis pasaulis negalėtų nei trumpą laiką išgyventi.

Darbininkų judėjimas negali būt nei vienoj šalyj stiprus, kur jų reikalus ginanti spauda yra silpnutė. Be didelių dienraščių, be savaitraščių mes negalime tikėtis Amerikos darbininkų didesnių laimėjimų. Šią didžiulę spragą mes jaučiame visi ir jau seniai daugelis draugų bei draugių galvojo kaip nors ją užpildyti. Pagaliaus Amerikos Darbininkų Partijos Pildomasis Komitetas imasi šio darbo. Mes šį taip svarbų jų žingsnį karštai pasitinkam ir visi sujungtom spėkom turime imtis jiems pagelbėti. Gerai žinom, kad A. D. P. įkurtas dienraštis išimtinai gins Amerikos darbininkų reikalus. Priešais jį bus sukonzentruota visos spėkos, pradėdant socialistais, baigiant pačia juodąja spauda. Užtat sąmoningi darbininkai turi sukurst, turi savo spaudą pastatyt ant stiprios papėdės, kad pasekmingai tęsti toliau.

Dienraštis plenuojama išleisti paminėjimui Rusijos revoliucijos šešių metų sukaktuvių, tai yra turės pradėt eiti su septinta diena lapkričio. Šiamę darbe mūsų LMPS. kuopos turi pasižymėt savo darbštumu. Mes turime parodyt, kad ir mes šį taip svarbų reikalą suprantame. Lai nesiranda nei viena kuopa, kuri pati nenupirktų ir

(Tasą ant 262 pusl.)

Gimdymo Kontrolė Ir Šeimynos Laime

DR. A. PETRIKA

Bažnyčia, mokykla, spauda ir valstybė kaip vienu balsu šaukia: nevaisingas medis turi būti sunaikintas, sudegintas. Taisai skardus balsas aiduoja per visą pasaulį, atsimušdamas į ausis milijonų žmonių. Mum sakoma, kad be vygės yra tušti namai. Reikia leisti gamtos procesui veikti neribotai, nesutrukdomai. Pasaulį vietos esą visiems, nes "kam dievas davė dantis, duos ir duoną". Kiekvienas gimdamas atsinešęs sau ir laimę.

Tai gerai žinoma deviza visų šios tvarkos pilorių. Bet pažiūrėkime, ar ištikrųjų taip yra gyvenime? Ar gemantis kūdikis nėra tėvam naujų rūpesčių šaltiniu? Ar valstybė bet kiek rūpinasi nesčių motinų bei gemančių kūdikių gerove? Į visus šiuos klausimus galima iš gyvenimo gauti tikrai neigiamą atsaką.

Žurnalas "Birth Control Review" paduoda kiekvienam savo numerį ganėtinais laišku, gautų nuo Amerikos motinų, kurie ryškiausiai kalba už gimdymo kontrolę, už nusakymą šeimynos didumo. Kiekviena šeimyna, kaip ir kiekvienas žmogus, visuomet turi būti viešpačiu savo žingsnių, o ne neįmatomo likimo auka. Mes nesakome, kad gimdymas kūdikių nereikalingas: kol toksai gamtos procesas neatmainytas — jisai yra būtinas žmonių veislės protegavimui, kitaip žmonės išnyktų su dabartine karta.

Bet čion reikia priimti domėn daugelį faktorių, be kurių mes negalime šio klausimo bešaliai išrišti, butent: ekonominės šeimynos apystovas; tėvų — motinos itin — sveikatos stovį; jų pedagoginį prisirengimą; naturalią prie auklėjimo palinkimą, etc., etc. Šeimyna, esanti kvalifikuota, gali turėti tiek kūdikių kiek tikrai ji nori. Tiktai egoizmas tokią šeimyną gali sulaikyti nuo kūdikių turėjimo, o ne kas kitas. Iš kitos gi pusės, šeimyna, kuri neturi nei eko-

nominių nei protinių galimybių — neturėtų be atodairos dauginti nelaimingųjų skaičių: valkatų ir idiotų jau ir taip perdaug pasaulyje. Tokias šeimynas, esančias pilnai sveikomis ir turinčias naturalią palinkimą prie auklėjimo, valstybė turėtų aprūpinti atitinkamu ekonominiu gyvenimu ir pedagoginiu prisirengimu. Kitaip, jų besaikis veisimasis tik nelaimės didina, o ne gerą žmonių žada.

Tai visiems atvira paslaptis, kad daugiausiai kūdikių turi bėdiniausi ir tamsiausi tėvai. Apšviestesnėj ar turčių šeimynoj vargu besurasi daugiau dviejų kūdikių. Žinoma, kaip ir kiekvienoj taisyklėj, yra išimčių, bet tai retenybė. Klausimą čion dabar galima pastatyti, kodėl taip yra? Juk turčių šeimyna gali pasamdyti tinkamus savo kūdikiams pedagogus, jeigu ji pati nėra prie to prisirengus, ir tinkamai juos išauklėti. Ekonominio nedatekliaus irgi jai nereikia kentėti. O gal turčių šeimynos yra labiau lytiniai esketinės, doresnės? Nejaugi juos nevilioja Veneros taurė; nejaugi į juos nedaro įtakos šilko šnibšdėsys?... Nieko panašaus: jie yra tuo žvilgsniu toki pat "griešninkai," kaip ir bėdniokai. Skirtumas tik tame, kad jiems (turčiam) prieinami visi medicinos mokslo patarimai, visi vėliausi patogumai. Bėdniokui tie dalykai neprieinami, jisai tam neturi pinigų; jisai džiaugiasi ištesėjęs už šliubą užsimokėti, o šeimynos kontrolės reikalas pas jį nėra ištekliaus, gi kartais — nė supratimo. Daktaram užginta skelbti publikai apsisaugojimo būdus, todėl jie jeigu ir pasako tą "sekretą", tai tik savo geriem draugam, arba už gerus pinigus. Tas, žinoma, nevisiem prieinama.

Mūsų vedamasai motyvas sekamas: ne ginti turėti didelę šeimyną tiems, kurie jos nori, bet ir neapkrauti verstina šeimyna (tamsumo dėlei) tuos, kurie jos nenori ir

kuriem ji neša tiktai neišbredamą vargą. Lai kiekviena šeimyna pilnai žino, kaip apriboti savo šeimos skaičių ir lai ji sulyg savo noro tą šeimyną didina tiek, kiek jai patinka. To žinojimo įgijimas turi būti įstatymais leistas. Tai viskas ko mes norim dabar, kol dar visuomenė nesirūpina savo atskirų narių sveikata, apšvieta ir gerbūviu.

Kad verstinas didelė šeimyna apkrovimas neša vien vargą ir nelaimę tėvam (motinom itin), tai matysime iš kelių laiškų, kurių ištraukas žemiau privesim. Tie laiskai tilpę "Birth Control Review". Štai jie:

Moteris iš Marylando rašo, kad ji būdama neščia turėjusi dirbti iki 48 valandų prieš gimdymą. Kūdikis mirė laike sunkaus gimdymo, o motina pati irgi vos gyva išlikusi. Po palagui sirgusi kelis mėnesius. Antrą kūdikį visai negalėjusi pagimdyti, reikėję pilvą perrėžti. Dabar kasdien drebanti, kad tik vėl netaptų neščia. Prašo patarimo, kaip išvengti neštumo. Jos daktaro patarimai pasirodę nepraktiški.

Kita moteris iš Californijos rašo, kad ji turi du kūdikius ir per pastaruosius kelis metus turėjusi nemažiau dešimties abortų. Sveikata jos esanti galutinai suirusi ir ji nieku būdu negalinti pagimdyti daugiau kūdikių. Daktarai jai prisakė neturėti daugiau kūdikių, nes tas reikštų jai mirtį. Jie betgi nieko atitinkamo jai nepatavę, ji nuolatos pastojanti neščia ir turinti eiti ant abortų stalo. Vyra savo labai mylinti, bet dėl nuolatinės neštumo baimės pradedanti jo neapkęsti. Dievo vardu prašo patarimo.

Ne tik kad didelė motinų didžiuma neturi rimto supratimo apie gimdymo kontrolę, bet yra net daktarų, kurie tuo klausimu taip žiopli, kaip kaimo bobelės. Tulas daktaras iš Louisiana valstijos rašo Sangerienei ir prašo, kad ji jam ką nors patartų. Jisai turįs šešias dukteris ir vieną sūnų, todėl nešą reikalo stainę rakinti tada, kada jau žirgai pavogti. Bet josios patarimus jisai galėtų perduoti savo dukterim ir kitom motinom, kurios jų taip reikalingos.

Patsai daktaras prisipažįsta absoliučiai nieko nežinąs tuo klausimu.

Kito daktaro pati, iš Pensylvanijos, prašo prisiųsti kokį nors patarimą, nes turinti penkis kūdikius, kurių trys gimė dvidešimt aštuonių mėnesių bėgiu, ir daugiau nenorinti jų turėti. Jos vyras sakąs, kad jokių būdų apsisaugojimui nešą, kaip tik abortcija, o ji abortciją nesutinkanti turėti. Ji rengiantysi visai sunaikinti savo vaisingumą (išsiromyti), bet tik šiuo laiku negalinti nei porai savaičių atsitraukti nuo kūdikių.

Tą patį rašo moteris iš Jersey City, kur daktaras nieko negalėjo patarti, arba jo patarimai nieko negelbėjo. Visai nedyvai, kad tuli daktarai visai mažai ką žino apie šeimos ribavimo klausimą. Kolegijoj juos to nemokino, o dar be to ir įstatymai gina ką nors tuo klausimu patarti. Tat kam ir studijuoti "nereikalingą" klausimą, kam gilintis, mano tuli daktarai.

Vienas tėvas iš Montana maldauja kokio nors patarimo, nes jo moteris negali pergyventi neštumo periodą. Ji, stačiai, tampa isterikė ir šeimos gyvenimas tampa nepakenčiamas. Sekamo neštumo bijosi, kaip ugnies.

Iš tos pat valstijos motina prašo kokios nors pagalbos, nes ji negalinti išnešioti vaisiaus iki pilno laiko: pastarasis kūdikis gimė negyvas, o kiek pirmiau persileido, po keturių neštumo mėnesių. Daktarai jokio patarimo nesuteikė, nes biją legalės atsakomybės.

Motina iš Ohio rašo, kad ji esanti dar tiktai dvidešimties metų, o jau turinti tris kūdikius ir vėl jau esanti neščia. Sveikata jos esanti galutinai suirusi; vyras per metus nedirbo, todėl gyvenanti didžiausiame skurde. Sako, daug geriau būtų numirti, negu gyventi tokį gyvenimą. Apsivedusi būdama penkiolikos metų ir apie šeimininį gyvenimą nieko nežinojusi. Jeigu būtų žinojusi apie motinos užduotis, niekaip nebūtų vedusi. Vyras esantis labai geras ir rūpestingas, bet ji pradedanti jo neapkęsti delei pertankių gimdymų.

Moteris iš Illinois rašo, kad ji turi padidėjusias kojų gyslas (varicose veins) nuo šešiolikos savo amžiaus metų. Po gimdymui tos gyslos dar labiau išsiplečia ir reikia nešioti tam tikri elastiški bandažai. Daktaras sakęs, būk neštumas gališ tiek sugadinti kojas, kad visai negalėsianti vaikščioti. Rodos, vienok, jokios ji nuo daktaro negavusi. Bijanti grėšiančio neštumo pavojaus. Laike neštumo ir po gimdymo ilgai serganti.

Moteris iš Kentucky, aštuonių kūdikių motina, rašo, jog ji kasdien drebanti iš baimės, kad tik neatsitiktų kita "nelaimė" ir kad ji ir vėl netaptų neščia. Fiziškai tiek esanti nusilpus, kad paskutinio gimdymo laiku kaip tik išlikusi gyva. Dar vienas gimdymas tikrai ją užmušiąs. Turėjusi kelias abortijas, kurios jos sveikatą dar labiau suėdusios. Prašo pagalbos.

Moteris iš Oklahomos rašo sekamai: "Esu motina dviejų puikių mergaičių. Vėdusi esu penkiolika metų. Apsivedžiau turėdama penkioliką metų amžiaus, kad ištrūkus iš namų, perpildytų nemylimais ir negeistiniais vaikais, kur niekad neužteko maisto nei drabužių mum aštuoniems augant. Apsivedusi tiek težinojau apie lytinį gyvenimą ir apie savo pačios kūną, kiek žino apie tai šešių metų mergaitė. Mano vyras tada uždirbo dvyliką dolerių per savaitę. Gyvenimui užtekome; kūdikių nenorėjom. Kiekvieną mėnesį aš nuodijausi įvairiais vaistais, kurie išsaukdavo mėnesines. Po dviejų metų, mano vyras pradėjo daugiau uždirbti ir mudu abu norėjova kūdikio. Aš niekad savo gyvenime nebuvau taip linksma, kaip budama neščia savo pirmąja dukrele, nes žinojau galėsianti ją išauklėti."

Toliau ji savo laiške sako, kad po keturių ir pusės metų — gimė antra mergaitė. Tarpe jūdviųjų, ji turėjusi tris abortijas. Po pastarojo gimdymo turėjusi **ne mažiau penkiolikos abortijų**. Iš pradžios, eidavusi pas akušeres, o dabar tai jau ir pati išmokusi "pasigelbėti". Vienok kiek ji nuo to kenčianti, tai tik ji pati težinanti.

Vienok ji geriau sutinkanti numirti, negu prigimdyti negeistinių kūdikių būrį, kaip jos motina. Vyras esąs labai geras ir sąžiningas, bet delei neštumo baimės ji pradanti jo vengti, šalintis ir net neapkęsti.

Gaila, kad vietos stoka neleidžia mum privesti daugiau panašių laiškų ir pacituoti juos kiek platėliau. Bet ir iš šių kelių trumpų ištraukų skaitytojai matys, kiek vargo, kiek kančių reikia visai be reikalo pergyventi daugeliui šeimynų, vien tik delto, kad įstatymai draudžia skleidimą teisingu, patikimų informacijų kas del šeimynos kontroliavimo. Kiekvienas tų laiškų žodis, tai ašara. O kiek yra dar tokių motinų, kurios negali pasiskusti apie savo vargus? Jų kentėjimai gal dar baisesni, negu tų, apie kurias žinom. Tokių nelaimingų motinų yra desėtkai tūkstančių, vienok jų balsą mažai kas kada nors išgirsta. Kūdikiai nevisuomet reiškia šeimynai laimę. Tankiai, jie būna didžiausia nelaimė.

Tai gi mes pakartojame: tie tėvai, kurie nori turėti kūdikių ir išgali tinkamai juos išauklėti, lai turi jų, kiek tik jie pageidauja. Vienok, tie, kurie jų nenori ar negali tinkamai jais pasirūpinti, lai nebūna nežinės suvaržyti, lai nebūna auka prietarų ir varžančių įstatymų. Pašalinti tokius įstatymus!



STEIKIM ANGLŲ KALBOJ DIENRAŠTĮ

Tąsa nuo 259 puslapio

tarpe savo narių nesurinktų keletą šerų. Šėras lėšuoja tiktai penkis dolerius. Rengkite parengimus, rinkite aukas, stiprinkim savo spaudą! Toks šiandien turi būt mūs obalsis. Šiame taip svarbiam darbe įrodykim LMPS. svarbą darbininkiskam judėjime. Tai mūsų pareiga.



“Prakaito Darbo Sistema”

Mes heturime skaitlinių, kurios parodytų, kiek ištikrųjų moterų dirba savo namų pastogėj dirbtuvių darbus. Bet jų yra labai daug. Ypatingai drapanų siuvimo, galvos papuošalų ir visokių žaislų išdirbimo centruose namų darbas, arba taip vadinamas “prakaito darbas” yra labai išsiplėtojęs. Tukstančiai ir tukstančiai motinų, mergaičių, ir vaikų per ištisas dienas ir naktis prakaituoja už mažiausį atlyginimą. Jų darbo valandos nešuskaitytos, jų darbo sąlygos baisios, jų sveikata didžiausiam pavojui; ligos skinte skina kūdikius ir motinas, kurios ilgiausias valandas triusba be poilsio, be atsikvėpimo, tamsiuose ir tvankiuose kambariuose.

Per pastaruosius kelius metus beveik amžina tyla viešpatavo apie šitą darbo sistemą. Ypatingai karo metu, kuomet reikėjo kuodaugiausiai dirbinių, nieks nekrepė domės, kaip ir kokiose sąlygose darbas atliekamas, kaip ir kur daiktai padaromi. Tik tai pastaruoju laiku šita baisi “prakaito darbo sistema” visoj nuogybėj iškilo aikštėn New Jersey valstijoje; kuomet Valstijos Darbo Departmentas paskelbė savo raportą apie moterų ir vaikų darbą.

Štai tik keli to raporto punktai, kurie taip nuogai ir taip reikšmingai parodo, kokių baisių dalykų esama šoj pasaulio turtingiausioj šalyj!

Apie 1000 kūdikių, nuo 8 iki 14 metų amžiaus, ir daugiau kaip 5,000 moterų ir paaugusių vaikų kankinasi “naminiuose fabrikuose” šios nedidelės valstybės.

Tiktai 476 šeimynų Darbo Departamento nuskirti žmonės teaplankė. Atrasta, kad didžiuj atsitiktimų darbas atliekamas tokiose sąlygose, jog ligų plėtimasis neišvenigiamas. Daugiau kaip trečdalis šeimynų užsikrėtę vienokiomis ar kitokiomis ligomis, pradendant nuo paprasto šalčio, baigiant šiltine, raupais, sauslige (džiova), rože ir įvairiomis odos ligomis.

Vienoj šeimynoj rasta mergaitė apie

14 metų amžiaus, kuri dirba vakarais, prie siuvinėjimo suknioms karielių ir uždirba \$1.95 savaitėj. Jinai yra vyriausias kūdikis iš devynių, jinai serga sauslige ir laukia progos įstot į sausligės ligonbutį, kuriame tos pačios šeimynos du kūdikiai jau senai gyvena.

Kitoj šeimynoj bent keli kūdikiai serga sauslige ir lanko gydytoją, jie dirba Velykoms žaislus. Bet ne jie vieni tedirba, dirbą motina ir motinos motina. Virtuvė panaši į dirbtuvę, bent kelios koja minamos siuvtamos mašinos, didelis stalas, ir praeit negalima.

Kitoj vietoj rasta motina su šešiais mažais kūdikiais; jinai dirba blekinius žaislus; dirba pripuldama, kuomet vaikai sumiega arba išlaksto ant gatvės. Jinai turi išstovėt ant kojų didžiąją dalį dienos ir iki vėlu mai naktį. Vyresnieji kūdikiai padeda jai dirbti. Stuba labai nešvari, drapanos neplautos, nes motina gali plaut drapanas tik tada, kada kūdikiai sumiega; šlapios drapanos sudžiautos virtuvėj. Už kelių savaitių, vienas kūdikis pagavo šiltinę ir pasimirė.

Kitoj vietoj, smulktė italijonkaitė, apie 15 metų amžiaus, iš prigimties silpna, negali lankyt mokslainės, bet užtai jinai gali per ištisą dieną sėdėt virtuvėj, prie menkos šviesos ir siut. Ir kiti kūdikiai dirba. Kuomet antru kartu tyrinėtojai aplankė tą šeimyną, tai mergaitė jau ant lentos gulėjo, balta juostelė ir gabalėlis gėlių ant durų liudijo tą tragediją.

Newarke užeita šeimyna iš 10 narių: tėvas, motina ir 8 kūdikiai. Vyriausia mergaitė, Marytė, 14 metų; jauniausia, 9 mėnesių. Du berniokai, 8 ir 11 metų, atiduoți Verono sausligės ligonbutin. Marytė irgi lanko gydytoją. Šeimyna gyvena trijuose mažuose kambariuose. Baisus nešvarumas — puikiausias šaltinis ligoms. Tėvas neuždirba dėlei pragyvenimo, todėl dirba motina, Marytė ir jos sesutė, 10 metų, neša iš

dirbtuvių darbus ir dirba namie. Marytė sakė pereitą savaitę uždirbus \$1.95. Jų darbas — siuvinėja suknioms karielius.

Viena Newarko kompanija sakė samdanti net 120 namų darbininkų—kudikių ir moterų.

Viena šeimyna susideda iš 11 narių; dirba vaikai ir motina. Gyvena dviejuose kambariuose; nešvarumas pasibaisėtinas; abelnas šeimynos uždarbis nuo \$3 iki \$4 savaitėj.

Didelė didžiūma stuų, kurias tyrinėtojai lankė, labai nešvarios, kenksmingos sveikatai ir netinkamos bet kokiam darbui. Su mažomis išimtimis, vyrai dirba ir uždirba nuo \$20 iki \$25 savaitėj. Vidutinė šeimyna— penki nariai; moterys sako, kad jos nieku budu negalinčios išmaitinti savo šeimynų vyrų algomis ir todėl yra priverstos imti į namus dirbtuvių darbą ir dirbti už mažiausį atlyginimą. Juk badu nemirsi!

Kai kurios moterys dirbtuvės darbą atlieka tiktai nuliekamomis valandomis, po namų ruošai; bet kitos visai apleidžia namų ruošą ir kudikius ir tiesiog paskęsta darbe, kad tik užkalus kelius centus.

Darbo valandos nesuskaitytos, kartais motina dirba per ištisą naktį, kad pabaigus darbą.

Dar vienas aprašymas tipiškios naminės dirbtuvės ir mes užbaigsime šitą "prakaito darbo" klausimą.

Dr. A. S. Daniel, kalbėdamas Naciona-

lės Vartotojų Lygos susirinkime, 1901 metais, sekamai nupiešė vieną tipišką stubą rytinėj dalyj New Yorke miesto:

"Apartmentas susideda iš 3 kambarių, dvejos durys į tamsią priemenę, o vienos į kiemą. Tiktai vidurdienyj šviesa iš lauko pusės tejeina, ir tai tik į vieną kambarį. Kitomis valandomis vartojama gazinė lempa, arba žvakė. Dvi šeimynos iš 8 narių gyvena šitam apartmente (3 kambariuose). Vienas šeimnininkas serga sauslige; abudu pardavinėja fruktus ant gatvių, arba pagelbsti savo moterims prie pabaigimo siuti kelines. Suvienytomis spėkomis, vyras ir moteris, uždirba nuo 30 iki 50 centų per dieną, arba, teisingiau pasakius, per 24 valandas. Kudikiai serga vidurių ligomis, suaugusieji gi suklyps po pirmos sunkios ligos... Aš esu matęs paskutiniam laipsnyj sausligės moterų, kurios apsikaišiusios drapanomis sėdi lovoj ir siuva kelines tol, kol spėkos galutinai išsisema ir darbas iškrinta iš rankų, arba mielaširdinga gamta padaro galą toms baisioms kančioms." ("Naujas Unijimas", p. 102).

Tykiai, be jokio pasipriešinimo, be jokio protesto, tamsiuose ir tvankiuose kambariuose, per ištisas dienas ir ilgus vakarus šimtais tukstančių Amerikos darbininkų dirba, skubina, prakaituoja, kad save ir savo kudikius išgelbėjus nuo bado narų.

(Iš knygos "Amerikos Darbininkė")



IŠ ĮVAIRIŲ ŠALIŲ



SIURBĖLĖ

Anglija.— Anglijos darbo ministeris paskyrė komisiją patirti tarnaičių padėtį. Pirmame šitos komisijos posėdyje tarnaičių unijos sekretorė išdavė raportą apie tarnaičių padėtį. Ji nurodė butiną reikalingumą tarnaičių padėtį sulyginti su visų moterų darbininkų, dirbančių dirbtuvėse, padėtimi, tai yra aprubežiuoti darbo valandas, suteikti į savaitę dieną poilsui, nustatyti minimum algą ir tt. "Samdytoju

Sajungos" direktorius, dalyvavęs tame posėdyje, pareikalavo, kad būtų išrinkta tam tikra komisija, susidedanti iš valdžios komisijos narių, iš samdytojų ir tarnaičių atstovų, ir kad ta komisija bendrai išdirbtų tam tikras taisykles. Taipgi buvo pažymėta, kad tarnaitės, ištarnavusios tam tikrą laiką, iš savo "ponių" gautų pensiją, kuomet jau negalės dirbti.

Mat, dabar taip buna: tarnaitę laiko

tol, kol ji gali dirbti, o kada jau pasensta, tai išmeta gatvėn, gi jos vieton paima vėl naują.

Abelnai, Anglijos moterų darbininkų padėtis dabar gana bloga. Britanijos darbo unijų kongresas paskelbė, kad dabar randasi virš 240,000 moterų darbininkų be darbo. Paskelbime pasakyta, kad daugelis moterų, išsilavinusių savo amate ir netekusių darbo, priverstos ešą eiti tarnaitėmis. Bedarbių padėtis gana sunki. Tuo tarpu nėra vilties, kad Anglijoj darbai nors kiek pagėrėtų.



Australija.— Statistikos biuras paskelbė, kad Australijoje iš dešimties tūkstančių moterų dirbtuvėse dirba 356 moterys; iš dešimties tūkstančių vyrų dirbtuvėse dirba 1,050. Žinoma, čia nepriskaitytos tarnaitės ir kitos, kurių darbas neįeina į industriją.

Daugiausiai moterys dirba skrybėlių išdirbystėje, drabužių ir kitose panašiose pramonės šakose. Jų padėtis gana sunki, nes didžiumoje jos neorganizuotos į unijas.



Japonija.— Vadinama "Kiočo-Kei" asociacija tyrinėjo moterų padėtį verpimo ir audimo išdirbystėje ir dabar paskelbė raportą. Iš raporto matome, kad verpimo ir audimo pramonėje dirba virš 250 tūkstančių darbininkų, kurių tarpe yra 76 nuošimčiai moterų, tai yra, iš šimto darbininkų—76 moterys ir 24 vyrai. Ketvirtadalis darbininkų — mergaitės, dar nesulaukusios 14 metų amžiaus.

Fabrikantai išsiuntinėja savo agentus samdyti jaunas mergaites ir šiaip moteris darbininkes. Jas samdo iš toliaus. Nusamdęs agentas duoda joms rankpinigių, paskui atveža darban. Čia jos turi atidirbti gautus rankpinigius ir surištas išlaidas su jų atvežimu. Tuo budu daugelis mergaičių pasilieka ilgam laikui vergėmis, nes gaudamos mažą algą, nieku budu negali iš skolų išsikrapštyti.

Darbo sąlygos be galo sunkios. Daugelyje vietų dirbama dieną ir naktį, tuo bu-

du įvesta dvi pamainos ir moterys turi dirbti po dvyliką valandų pamainą, gaudamos 30 minutų pietums. Daugelyje vietų turi dirbti ir septynias dienas į savaitę. Tuo budu mergaitės ir moterys negauna jokio poilsio, yra paverstos amžino judėjimo mašinomis.

Mokestis už darbą labai menka. Vyrai darbininkai gauna apie 75 centus į dieną, o moterys—apie 50 centų. Šilko išdirbystėje algos dar mažesnės — moterys gauna tik apie 39 centus į dieną.

Na, uždirbant 39 centus į dieną ir gyvenk, jeigu nori!

Dabar darbdavių asociacija neva susimylėjo ant moterų darbininkų ir nutarė audimo pramonėje sutrumpinti joms darbo dieną nuo 12 iki 10 valandų.

Kadangi Japonijoje visokios darbininkų organizacijos persekiojamos, tai apie tai, kad moterys darbininkės būtų organizuotos ir kad jos kovotų už pagerinimą savo buvimo, negali būti nei kalbos. Tik tada jos savo buvį galės nors kiek pagerinti, kada bendrai su vyrais darbininkais iškovos teisę organizuotis ir kovoti prieš savo išnaudotojus.



Filipinų Salos.— Čia darbdaviai iki šiol naudojami kudikių darbu—samdė prie įvairių darbų mergaites ir bernaičius, visai neatsižvelgiant į jų amžį. Dabar tapo išleistas įstatymas, kuriuomi draudžiama samdyti prie darbų jaunuolius, nesulaukusius keturiolikos metų amžiaus. Išimtis padaryta tiems, kurie gerai moka rašyti, tai yra, tokie galės dirbti ir neturėdami keturiolikos metų amžiaus. Iki šešiolikos metų jaunuoliams neleista dirbti tose pramonėse, kur vartojamos sprogstančios medžiagos.

Žinoma, valdžia išleido įstatymą, bet kol kas jis pasilieka tik ant popieros, nes bile tik bernaitis ar mergaitė gali savo vardą ir pavardę pasirašyti, jį jau gali priskaičiuoti "prie gerai mokančių rašyti", o tokiems ir įstatymas nedraudžia dirbti.



Norvegija.— Čia buvo toks įstatymas, kad tarpe darbininkų ir darbdavių iškilu-

sus vaidus išriša tam tikra valdžios įstaiga ir kaip ta įstaiga nutaria, tai privalo darbininkai pasiduoti nutarimui. Žinoma, tokios įstaigos visuomet palaikydavo ne darbininkų, bet darbdavių pusę, o iš to nukentėdavo ir moterys darbininkės. Bet dabar šitas įstaigos tapo panaikintos. Vadinas, valdžia prievarta jau negalės priversti darbininkus pasiduoti darbdaviams, kaip kad iki šiol buvo. O tas kaip tik palengvins

Norvegijos darbininkams ir darbininkėms kovoti už geresnį buvį—už didesnes algas ir trumpesnės darbo valandas.

Žodžiu, visų darbininkų padėtis sunki, bet moterų darbininkų padėtis dar sunkesnė, nes jos visur už lygų su vyrais darba negauna lygios algos, visur joms mokama mažiau, o pragyvenimo išlaidos tos pačios, kartais net ir didesnės.



GYVENIMO DAUBOJ



Prieš keletą metų, kada dar kairioji Amerikos lietuvių darbininkų srovė dirbo bendrai su tautininkais Tėvynės Mylėtojų Draugystėj, ši organizacija buvo gana paskilbusi Amerikos lietuviuose. Vėliau, kada Balutis užsigėidė T. M. D-jos gyvenimą pritaikyti prie kiaulės gyvenimo (jo prakalbos motyvas); kada Liutkauskas su Širvydu pradėjo gnaibyti ten esamus to laiko socialistus — T. M. Draugija pradėjo pulti, nes iš jos pasitraukė aktingiausias elementas, kairioji darbininkų srovė. Kur šiandien T. M. D. randasi, veikiausiai, nei patys tautininkai negalėtų pasakyti. Yra dar šen tai ten užsilikęs koks vienas-kitas narys, kuris prie kalbamosios organizacijos užsiliko daugiau tradiciniu, negu praktikos žvilgsniu, bet ir tie žmonės neturi jokių ryšių tarp savęs. Dar daugiau, jie nežino net kur randasi jų Centro Valdyba, jeigu dar tokia valdyba kur nors randasi: jie per laikraščių špaltas jieško savo C. Valdybos. Tulas pittstonietis "Vienybėj" skelbia štai kokį pajieškojimą:

"Ar Tamstos negalėtumėt sužinoti ir paaiškinti, kas atsitiko su T. M. D. valdyba. Jei šie ponai yra gyvi, tai kodėl jie neatlieka TMD. reikaluose savo užduoties? Pradžioj šių metų tapo išsiuntinėta TMD. kuopom tula knygelė. Bent taip buvo organe garsinta. Mūsų gi kuopą Pittstone, Pa., kurį susidaro iš šešių narių, jokios knygelės negavo. Aš šiame reikale kreipiausi laiškais nuo 'Ainošiaus

pas Kaiposių', bet prabėgo ilgas laikas, ir po šiai dienai jokios žinios negaunu. Tamistoms yra žinoma, kaip yra sunku šiandien gauti TMD. nauji nariai ir išrinkti T. M.D. metinės iš senų narių, kada nariai per visus metus laiko negauna jokios brošiūrėlės? TMD. pasipūtę viršininkai neatsako ant laiškų ir jokios žinios apie T. M.D. reikalus per organą nepraneša."

Tai ve, kur tautininkų šeimininkavimas nuvedė kadaise veiklią organizaciją! Bus kada nors tas pats ir SLA., jeigu tiktai nariai nesubrus ir neapsivalys nuo dabartinių viršininkų. Ir ten nariam prisieis Pildomosios Tarybos per laikraščius jieškoti. Juk dabar praktikuojamas baltasis teroras prie to veda.

Paskilbęs Amerikos elektrikas, Dr. Ch. Steinmetz, skelbia, kad už šimtmečio nereikės žmonėm prakaituoti dirbtuvėse po dešimt ar daugiau valandų; užteksią padirbėt po keturias valandas prie lengvo darbo per dieną. Be to, dar jie (darbininkai) galėsią turėti ir gana ilgų atostogų (vakacijų): reikėsią dirbti tiktai 200 dienų per metus, o 165 dienas būsią galima savęs lavinimui sunaudoti.

Dr-ro Steinmetzo pranašystė tai nėra koksai nors paradoksas ar fikcija, kaip, pavyzdžiui, B. Shaw'o pranašystė apie ilgaamžystę, apie gyvenimą 300 metų (žiur. jo knygą "Back to Methuselah"). Steinmetzas yra įžymiausias pasaulio tyrinėtojas ir iš-

radējas elektros srityj (īskaitant ir paskilbusi Edisona). Juk ne kas kitas pernai padirbo artificiali perkūnā, kurio jēga medžius skaldē, kaip Steinmetzas! Daugybē kitu svarbiu atradimū elektros srityj taipgi išējo iš jo laboratorijos. Jisai sako, kad per šimtā metu elektros pritaikymas tiek pasitobulins, kad jos jēga nudirbs visus darbus, kuriuos tiktai žmogus nenorēs dirbti. Ap-skritai imant, žmogus būsiās tiktai valdytojas komplikuoṭu mašinu ir daugiau niekas. Mašinu darbo našumas tiek pakilsiās, kad keturiu valandū darbas būsiās ganētinau ilgu patenkinimu, visu žmonijos reikalavimū. Galima būsiā susikalbēti ir su Mar-su, ištobulintais elektros aparatais.

Slavū kilmēs žmonēs būsiā vadaujančiu veiksmu ateities visuomenēs, nes nuoširdus kolektyvizmas turēsias užleisti vietā egoistiniam individualizmui. Slavai gi esā naturaliai linkē prie kolektyvizmo labiau, negu kuri kita tauta. Anglo-saksai ir vokiečiai pastarame kare gavę mirtinā smūgi savo vadavimui; kolektyvė civilizacija ateisianti iš rytū.

Kada Dr-as Steinmetz kalba apie perspektyvas elektros srityj, apie ištobulinimā elektros aparatū ateityj —tai mes jo klausome, kaip autoriteto, nes čia jisai gali daugiau pasakyti, negu kas kitas. Bet kada jisai pereina į politikos realumą (ne realumą, tai mes jeigu jam ir paplojam, tai tiktai iš pagarbos, rodydami savo toleranciją. Politika, tai jam "nežinoma žemė", nors jisai kelis kartus kandidatavo į tam tikras valdviets ant socialistū tikioto.

Jeigu darbininkai tiek susipras, kad jie įsteigs savo valdžią ir eis prie komunizmo įkunijimo, tai visi tie išradimai ir ištobulinimas neš darb. naudā. Tada jiem ne reikēs prakaituot po dvylikā val. per dieną, kaip kad dabar plieno išdirbystėj; užteks ir keturiu valandū darbo dienos, nes visi dirbs, veltėdžiu nebus. Bet iki darbininkai nenuvers kapitalistinēs sistemos ir nejsteigs savo diktatūros, iki jie rimtais žingsniais nepradēs eiti link komunizmo — tol jokii išradimai, joki ištobulinimai jiem naudos neneš,

tol tais išradimais naudosis kapitalistai ir kraus sau vis didesnį pelnā. Ar daug pietinės Amerikos dalies vergam pagelbėjo išradimas bovelnai kedent mašinos? Taip kaip nieko. Ar daug darbininko būvis pasigerino po išradimo garo mašinos? Visai nežymiai. Tas pats bus ir su naujais išradimais elektros srityj. Visā tų išradimū naudā susigrobs kapitalistai, jeigu tik jie bus galioj, o darbininkai turēs dirbti kuoilgiausias valandas. Kol reikēs penėti milionines armijas veltėdžiu, kol likimo viešpačiai krausis sau bilionus doleriū — tol joki išradimai nedžiugins darbininko.

Dr-as Steinmetz, todėl, nedabaigē savo pranašystēs, nepasakydamas, kad visam tam įkūnyti reikia, idant darbininkai turētų savo rankose **politinę galiā**. Jeigu Steinmetz'as mano, kad jo pranašystēs gali įsikūnyti kapitalistinēs sistemos rėmuose, tai jisai be reikalo save vilioja tuščiom iliuzijom.

Amerika, tai pinigū šalis. Čion viskas remiama pinigais, o ne teisybe. Paimkim kad ir sutvertas įvairias legendas apie New Yorko miesto dalis — tai gryniausios nesąmonēs, vienok jos proteguojamos. Miesto dalyj, apgyventoj kiniečių vadinamoj "Chinatown", ten, sulyg tų legendū, įvyksta daugiausiai visokių kriminalumū: ten kasdieninės žmogžudybės, užpuolimai, ten opiumo urvai. Nors gerai žinoma, kad toj miesto dalyj vartojimas opiumo yra daugiau legenda, negu tikrenybė. Čia augę kiniečių vaikai negalētų atskirti opiumo pypkē nuo rankos alkūnēs. Ten gyvenanti kiniečiai pradėjo smarkiai protestuoti prieš nuolatinį ir sistematinį jų inkriminavimą, prieš tą begėdiškā primėtimā jiem nepapildytū nuodėmiū.

Vienok, kapitalistinē spauda visa gerkle pradėjo bliauti, kad užrėkus tuos protesto balsus. Jie šaukia, kad kiniečiai nutiltų, kad jie paaukotų savo garbę Amerikos doleriui, kad jie susitraukę kėstų visus niekinimus, dolerio delei. Tie geltonlapiai sako: kas bus, jeigu mes pasakysime tei-

sybę apie "čainatouną", kad žmonės sužinos, jog ten ramiau, negu šventoriuj po mišparų; kas bus, kaip publika sužinos, kad Bowery'j piktadarysčių įvyksta ne daugiau, kaip kitose miesto dalyse. Kas gi, norės lankytis į Greenwich Village (žaliosios raganos kaimelį), jeigu jisai nesitikės ten pamatyti "bohemos", ištvirkimo lizdų, nors paskutinis bohemietais iš ten išnyko su paskutiniu bobru iš Bronxo upės. Kuo gi, galiau, taptų pati krikščionybė, jeigu kunigai pasakytų, kad pasaka apie nekaltą Marijos prasidėjimą yra grynas melas. Miestas Cologne nustotų savo patraukimo jėgos, jeigu būtų turistam (žingeiduoliam keliauninkam) sakoma, kad legenda apie ten nužudymą šv. Uršulės "su tavoriškomis"— tai tikriausias išmislas.

Amerikos laikraščiai todėl ir sako: saugokime savo šventas legendas ir kraukime pinigų. Kas gi tada važiuos žiūrėti mūsų stebuklingų vietų, kada žiopleliai sužinos teisybę apie tai. Nors tosios legendos ir juodina mūsų vardą, bet mes turime kantariai visa tai kęsti dėl švento dolerio.

Amerikos Lietuvių Darbininkų Literatūros Draugija prisidėjo prie Federuotos Farmerių-Darbo Partijos. Reiškia, kalbamoji Partija pasididino keliais tūkstančiais narių. Tą faktą žymėjo visų tautų laikraščiai, kurie tiktai pritaria F. F-D. Partijos idejai.

Ar nevertėtų ir LMPS. viršininkėms pagalvoti apie prisidėjimą prie tos partijos. Tai kūrimas bendro fronto politikos lauke.

Kerensko ambasadorius Amerikoje, p. Bachmetjevas, nieku būdu negali nustoti svajojęs apie "demokratinę Rusiją". Jisai visur įžiūri "besiformuojančius legionus" prieš bolševikus. Valstiečiai, esą, jau senai nusprendę bolševikus iškarti, tik laukia patogios valandos.

Reikėtų atminti ponui Bachmetjevui, kad jau daugelio tokios svajonės, kaip jo paties, nuėjo šunim šėko piauti; tas pats bus ir su jo iliuzijom.



APIE BOSTONO TELEFONISČIU STREIKĄ

PELĖDA.

Bėgyje pastarųjų dviejų ir pusės metų, Bostono telefonistės kelis kart buvo padavusios kompanijai savo reikalavimus algas pakelti ir darbo valandas sutrumpinti, bet tie jų reikalavimai kaskart vis likdavo atmesti, pakol likos paskelbta streikas. Per tą laiką, kompanija turėjo progą gerai prisirengti prie artinančios streiko, kad ji sutikt visukuom apsirupinus, gi darbininkų unijos vadai visą laiką vedė "derybas" ir tos derybos išėjo kompanijai ant sveikatos. Darbininkų svarbiausi reikalavimai tai: pakelti algas po penkis dolerius į savaitę, sutrumpinti darbo valandas iki septynių ir įvest šešias darbo dienas savaitėj. Keletas tukstančių merginų per kelias savaites kovojo už šiuos reikalavimus. Telefonisčių algos paprastai siekia \$11.00 savaitei. Kuomet padirba keletą mėnesių, algą pakelia, betgi didžiausios algos siekia iki \$22.00. Tokias algas gauna tiktai išdirbusios penkis ir pusę metų ir geros darbininkės, o tokiomis nedaugelis turi progą skaitytis, nes tik 26 nuošimtis merginų gauna tą "didžiulę" algą.

Kilus streikui, apart Bostono, likos paliesta ir apielinkės mažesni miesteliai. Unijos vadai nesistengė išvest visas darbininkes į streiką, kas žinoma daug prisidėjo prie jo sulaužymo. Streikas buvo vedama per Telephone Department of the International Brotherhood of Electrical Workers uniją. Iškart kova ėjo gana pasekmingai, darbininkės skaitlingai lankėsi į susirinkimus ir visur buvo pikietuojama, bet kadangi kompanija buvo prisirengusi sutikti streiką, policija, teismai ir miesto viršininkai taipgi visom galimybėm gynė kompanijos reikalus, tad kovą prisiėjo vesti gana sunkiai. Greitai darbininkėms prisiėjo iškoti materialės paramos, nes iš savo uždarbio nebuvo kas sučėdyti del juodų dienų. Nors parama plaukė vidutinė, bet kadangi tarpe lūpų ir šauksto yra didelė spraga, tai tos paramos negalėjo daug pakakti ir pa-

buvus keletą svaičių kovos lauke, prisiėjo grįžti senomis sąlygomis atgal į darbą.

Kovą pralaimėjus, visos neištikimos likos nepriimta atgal į darbą, o tokiom neištikimom paskaityta visos tos, ką drįso drąsiau ginti savo reikalus. Visas streiklaužes kompanija taipgi pasiliko kaipo ištikimas darbininkes, kas leido progą daugeliui streikierių netekti darbo.

Telefonistės veik išimtinai yra amerikonės darbininkės, kurios šventai tikėjo į demokratiją ir ramią kovą, bet laike savo streiko aiškiai pamatė, kad demokratija ir įstatymai tarnauja tik tiems, kurie turi susigrobę kruvas kapitalo. Kapitalistinė spauda nuo pat streiko paskelbimo, darbininkes ir streiko vadus visokiais būdais diskreditavo. Kuomet darbininkės kovojo priešais vienuolikos dolerių savaitės algą, prostitutė spauda su pasigērėjimu kalbėjo apie darbininkų gerus laikus ir dideles karines algas. Tiesa, tos algos yra karinės, bet jos nepadengia gyvenimo išlaidų. Darbininkų algos buvo "karinės" — "didelės" ir kompanija jokiū būdu nesutiko jas pakelti, bet už tat kompanijos prezidento alga po karui likos pakelta nuo \$15,000 iki 26,000 metams ir aštuoni nuošimčiai dividendų nuo metinio pelno.

Darbininkų kova neužsibaigė, jos grįžusios į darbą turi rengtis į kitą da sunkesnę kovą, kad tinkamai prisirengus ją laimėt. Jos turi stengtis, kad streikas būtų vedamas sąžiningų vadų, kad paskelbus kovą visos darbininkės apleistų darbo vietas, nes tik taip bus galima laimėt savo reikalavimus. Kiekvienoj laimėtoj kovoj darbininkai įgyja daug patyrimų, bet pralaimėtoj dar daugiau, ir į busimą mušį rengiasi rupestingiau. Tad ir Bostono telefonistėms prisieina eiti tuom patim keliu. Jos turi suprast, kad tik klasiniai samoningi darbininkai yra jų kovos draugai ir visuomet pasirėngę pagelbēt jom kovą laimēt.

Vaikų Sveikatos Apsauga Rusijoje

SIURBĖLĖ

Visose šalyse vaikų mirtingumas didelis, ypač darbininkų tarpe, todėl negalima nei norėti, kad Tarybų Rusijoje būtų mažas. Juk Rusijos žmonės turėjo pergyventi sunkiausius ir baisiausius laikus. Imperialistinis karas nuterėjo visą šalį ir privedė prie bado. Iškilus revoliucija, pirmiau buržuazinė, o paskui proletarinė, dalykų stovio nepagerino. Įsisteigus Tarybų valdžiai, prasidėjo pilietinis karas, pradėjo Rusiją pulti visų šalių imperialistų pasiųstos armijos, prasidėjo blokada, nes imperialistai manė, kad bado Rusiją privers pasiduoti. Vėliau užėjo kaitra, išdegino javus ir suteikė didžiausią badą.

matosi. Pavyzdžiui, Maskvoje 1917 metais žindomų kūdikių mirė daugiau, negu 35 nuošimčiai, gi 1921 metais jau tik apie 25 nuošimčiai.

Kova su vaikų mirtingumu vedama visokiais būdais. Išleista įstatymai apsaugojimui neščių moterų.

Dirbančioms moterims pramonėje ar kur kitur turi būti suteikta aštuonios savaitės prieš gimdymą ir aštuonios savaitės po gimdymo liuso laiko.

Moterims, kurios žindo savo kūdikius, leista pasirinkti darbą arti namų, kad jos galėtų dažniau juos pažindyti; uždrausta naktinis darbas ir t.t.



Tarybų Rusijoje E. Debs'o vardu įsteigtos prieglaudos vaikams

Visa tai neapsakomai skaudžiai atsiliepė ant kūdikių. Jie mirė, kaip musės rudens metu. Vienok Tarybų valdžia dėjo ir deda didžiausių pastangų, kad kūdikius, būsimą gentkartę, apsaugojus nuo mirties.

Caro laikais ir tai kaimuose kūdikių mirtingumas buvo be galo didelis, vasaros metu išmirdavo apie 80 nuošimčių žindomo amžiaus kūdikių, bet tais laikais valdžia nekreipė jokios dėmesio, jai tas neapėjo. Tik Tarybų valdžia šituo klausimu susirūpino ir reikia pasakyti, kad jau pasekmės

Apart to, moterims, turinčioms žindomus kūdikius, suteikta visokios privilegijos, duodama pašalpa ir t.t.

Paskutiniaisiais metais visoje Respublikoje įsteigta 580 gimdymo prieglaudų dėl 25 tūkstančių kūdikių.

Teisybė, šitų įstaigų dar neužtenka, nes valdžios apskaitliavimu reikalinga 17,488 gimdymo prieglaudų, kad aprūpinus visas gimdancias moteris, bet laikui bėgant valdžia mano ir tą padaryti.

Nemažai yra įsteigta įstaigų, kuriose

apžiūrinėja neščias moteris ir suteikia joms naudingus patarimus, o kurioms reikalinga, tai ir patarnavimus.

Yra įsteigtų del motinų ir kūdikių namų. Teisybė, jų nedaugiausiai, 136, bet laikui bėgant bus daugiau, tuo tarpu caro laikais nieko panašaus nebuvo ir dabar kitose šalyse tokių namų nėra.

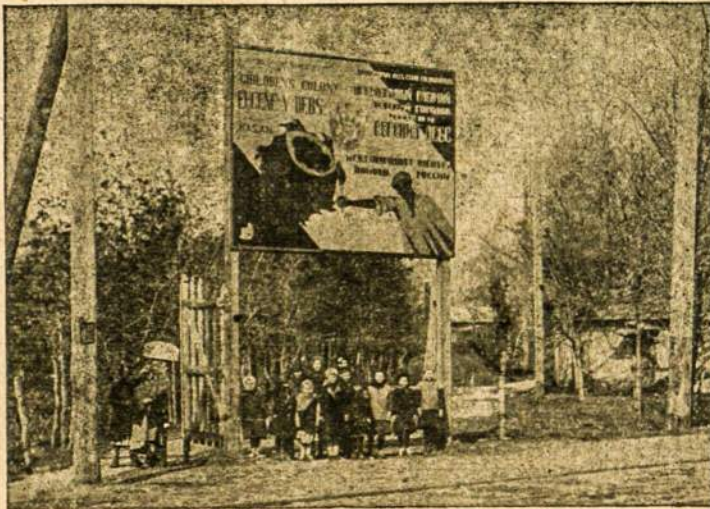
Sveikatos komisariatas dabar kovoja su visokiomis limpamomis ligomis, bet kaip greit šitas priešas bus nuveiktas, taip greit bus imtasi gerinti motinų ir kūdikių socialę padėtį.

Vienas blogas apsireiškimas, su kuriuomi valdžiai sunku kovoti ir kurį pagimdė badas, tai mėtymas naujai gimstančių kūdikių. Tik vienoje Samaroje sausio ir va-

drbininkai jaunuoliai, tarpe 14 ir 18 metų, taipgi apsaugojami. Kada jaunuolis stoja kokin nors darban, tai pirmiausiai gydytojais išekzaminuoja jo sveikatą ir paskui jau sprendžia, ar jis gali tą darbą dirbti, ar jam reikalinga lengvesnis darbas.

Visi mokiniai, apleisdami mokyklą, ekzaminuojami gydytojų ir jų sveikatos statusas įrašomas į sanitarinį pasą. Tuomet inspektoriai mato kokį darbą jis gali dirbti ir kokio negali. Ir jeigu darbdavys kartais pastato prie tokio darbo, kurio jis negali dirbti arba jo sveikatai kenkia, tai valdžios inspektoriai pareikalauja permąnyti darbą, duoti jam tinkamesnį.

Taip Rusijoje darbininkų valdžia rūpinasi žmonijos gerove, jos ateitimi. Ten val-



Tarybų Rusijoje E. Debo vardu įsteigta vaikų prieglauda.

sario mėn. 1922 m. buvo rasta paliktų naujai gimusių kūdikių apie 800. Iš pamestų kūdikių daugelis miršta, nes dažnai jiems prisieina ilgai išbūti kur nors pamestiems, pakol juos suranda. Vienok valdžia mano, kad ir su šituo blogumu apsidirbs, kad ir šitą piktą panaikins.

Apart kūdikių, stengiamasi apsaugoti ir jaunuolius, dar nesuaugusius. Ypatingai rūpinamasi mokslus einančia jaunuomene. Mokyklose įvesta medikaliai pedagoginiai kursai, kur jaunuomenę supažindina su lytiniais klausimais ir abelnai sveikatos žiniomis.

džia deda visas pastangas, kad tik apsaugojus vaikų sveikatą, kad kaip nors išauklėjus geresnę, sveikesnę būsimą gentkartę. Ir jeigu ten dar viskas pilnai neapsaugota, jeigu ten dar yra didelių trūkumų, jeigu daug vaikų skursta, tai ne todėl, kad valdžia tuo klausimu nesirūpintų, bet todėl, kad valstybės ukis pakrikęs, kad šalis sunaikinta ir iš tos priežasties valdžia nepajėgia viskuo ir kaip reikia vaikus apsaugoti ir juos tinkamai auklėti. Bet kaip greit šalies ūkis bus atstatytas, taip greit ir vaikai bus viskuo aprūpinti ir apsaugota jų sveikata.

Na, o kaip rūpinasi Amerikos valdžia būsimos gentkartės gerove? Ar ji deda kokių nors pastangų? Juk Amerikos valdžia užtektinai turi pinigų, juk šioje šalyje nieko netrūksta, visko pilna. Vienok vaikų apsauga nesirūpina ir ne tik nesirūpina, bet dar naikina tuos įstatymus, kurie pirmiau buvo išleisti vaikų ir moterų apsaugojimui.

Kuomet Rusijoje valdžia leidžia įstatymus apsaugojimui moterų ir vaikų dirbtuvėse, tai Amerikoje įvairiose valstijose naikinami senieji įstatymai, draudžianti moterims dirbti ilgas valandas ir naktimis, naikinami įstatymai, draudžianti jauniems

vaikams, arba, geriau sakant, kūdikiams, dirbti įvairiose dirbtuvėse. Amerikos valdžia tokius įstatymus pripažįsta nekonstituciniais, nes jie, apsaugodami motinas ir kūdikius nuo sunkių darbų ir ilgų darbo valandų, mažiau kapitalistams duoda pelno.

Rusijos valdžia, darbininkų ir valstiečių valdžia, rūpinasi darbo žmonių reikalais ir jų ateitimi, o kapitalistinės valdžios rūpinasi vien tik kapitalistų klesos reikalais.

Tai kokia valdžia geresnė?

Lai skaitytojos pačios sau duoda atsakymą...

Tarnaitės



PELĖDA

Patsai žodis, "tarnaitė", jaučiamas lig kokis tai paniekos, lig tai pažeminimo žodis. Būnant Lietuvoje, mes didžiumoj atvėjų žodį "tarnaitė" pavaiduodavom žodžiu "merga", gi čionai, Amerikoje, kalbant vietine kalba, tarnaitė taipgi turi sau paniekos vardą; jeigu kur nors nugirstame pasikalbėjimuose žodį "maid", mes jau žinome apie ką eina kalba, tai apie nelaimingą ponios vergę, kuri didžiumoj atvėjų neturi jokių žmogaus teisių. Jeigu šiandieną mes kalbame apie sunkią pramonės bei ofiso darbininkės padėtį, tai tarnaitės padėtis visu šimtu nuošimčių yra sunkesnė. Pramonės bei ofisų darbininkės yra išsikovoję šiek tiek trumpesnės darbo valandas, dieną ir pusę poilsiu per savaitę, gi tarnaitės valandos nėra suskaitytos, ji nuo ankstybo ryto ligi vėlam vakarui trusia. Nekartą kuomet ponai turi svečių, girtuokliauja per naktis—tarnaitė turi sėdėti per naktį virtuvėje ir laukti ponios paliepiimų, kad ir ligi ankstybam rytui.

Laike karo Amerikoje "pritrūko" tarnaičių, bet samdomuose ofisuose, tarnaičių jieškančių vietos tuomet buvo matoma daugiau, negu pirmkariniu laiku: mat ponios būdamos geromis patriotėmis, norėdamos, kad šalis karą laimėtų, jos irgi stengėsi čėdyt darbo spėkas. Jos savo tarnaitėms pa-

kėlė po penkinę algos ir kur buvo laikoma pora tarnaičių—paliko vieną, kad pasirodžius gerom "tėvynainėm", o tarnaitės kaip neorganizuotas kūnas, priešais tokį ponį elgimasį negalėjo priešintis.

Amerikoje tarnaitės daugiausiai pageidaujama ateivės merginos, kurios suvis nėra apsipazinę su vietine kalba ir esamomis sąlygom. Jeigu kur grinorkų pritrūksta, tai jieškoma iš sodžiaus atvykusių, nes ponios žino, kad mieste augusios merginos nesiduos save uiti kaip kokį gyvulį.

Didžiamjam New Yorke ir jo apielinke, pas kurias ponias tarnaitės sunku palaikyti, jos kreipiasi į taip vadinamus Šv. Juozapo namus, kuriuose "priglaudžia" atvykusias iš Europos merginas, kurios kelyje pametę savo giminių, pas kuriuos važiavo, antrašus, arba kitaip kaip nors negalėję pasiekti savo gimines. Iš šios įstaigos paimtų tarnaičių padėtis nesiskiria nuo vergių padėties; jom mokama labai maža alga ir verčiamos labai sunkiai dirbti. Kartą teko išsikalbėti su tokia tarnaite, kuriai bebūnant pas poniją per kelis mėnesius nebuvo tos dienos, kad ponija po kelis kart per dieną nepajuosdavo berėkdama ant tarnaitės. Jeigu kartais ir del jos pačios žioplumo ar užsiplepėjimo kas nors ant pečiaus sudegdavo ar pervirdavo, tai visa piktumo tulžis

visuomet tarnaitėi tenka. Tarnaitė išbuvo-
si tokioj vergijoj kelis mėnesius, pranešė,
kad ji apleisianti vietą, tuomet ponia per-
pykusi su dukteria taip sumušė nelaimin-
gąją, kad net prisiėjo daryt operaciją ant
ausies. Gi ponia ar ji buvo užtai pašaukta
priešais teisną? Ne, nes tarnaitė neturi
kam pasiskusti, ji kovoja pavieniai, su aša-
roms, su nusižeminimu. Kita tarnaitė vėla
skundžiasi, kad delei ponios didelės gerklės
ji beskubindama paliko karštą prosą ant
lentos, gi kuomet sugrįžo ponią aprengusi,
rado lentą ir sieną apdegus. Ponia už pa-
darytą nuostolį atrokavo jai iš algos. Jei-
gu tarnaitės priklausytų unijai, tuomet pa-
našus įvykiai negalėtų atsikartoti, gi dabar
jų įvyksta gana daug.

Gyvenant didmiestyj, kur visokis susi-
grudimas visur pasireiškia, nemažai mato-
me "ponių", kurios neišgalį pasisamdyt tar-
naitę, gi pačios apsitrust tankiausiai tingi.
Tokios "ponios" tankiausiai jieško mergai-
čių "vaikams" prižiūrėti. Biednų tėvų mer-
gaitės, kurios lanko mokyklą, arba kurios
delei jaunų metų negali gauti dirbtuvėje
užsiėmimo, jos priverstos eit "vaikų" dabo-
liuosoms nuo mokyklos valandoms. Tokioms
mergaitėms moka nuo \$10 — \$20 per mėne-
sį, duoda pusryčius ir vakarienę. Jas sam-
dant susidera vien tik vaikus parėjus iš
mokyklos prižiūrėti ir biskį pagelbēt po
stubą apsitrust. Vėliaus jom pavedama
skalbimas, kambarių valymas, prosinimas
ir vaikai. Tokias nepilnametes mergaites
išnaudojant ir priešais įstatymus neprasi-
žengiama, nes juk jos tik prie "vaikų" ir
biskį po stubą pagelbsti apsitrust, jos pa-
rėję iš mokyklos savo lekcijas neturi laiko
mokyti, nes kruva darbo laukia, kurį sun-
ku kuomet nors užbaigti.

Kalbant apie grinorkas tarnaites, rei-
kia nepamiršti, kad jom ir maistas tan-
kiausiai tenka tiktai, kas nuo ponų ir šunų
atlieka.

Tarnaičių padėtis visose šalyse yra ne-
užvydima, apie jų vargus galima būtų pri-
rašyti gana daug, nes jų likimas veik visur
panašus, ponų šykštumas, žiaurumas jas

lydi su kiekvienu žingsniu. Amerikoje esa-
mos unijos labai mažai domės kreipia į tar-
naičių organizavimą, spauda apie jų padėtį
labai mažai ką rašo, o betgi šis klausimas
turės kada nors būt plačiau iškeltas ir tin-
kamai rišamas. Tarnaitės turi susiorgani-
zuot į uniją su kurios pagelba galės išsiko-
vot tinkamas gyvenimo sąlygas. Jų darbo
valandos kaip ir pramonės darbininkų turi
būt neilgesnės kai aštuonios valandos. Tar-
naitė atlikusi savo darbo valandas, turėtų
apleisti darbavių namus, nes tenais gyve-
nant visą jos gyvenimą ponai kontroliuoja,
tankiai jeigu ponia patēmija, kad jos ver-
gei ateina kokis laikraštis jai nepageidau-
jamas, tai jį konfiskuoja. Mūsų draugių pa-
reiga pažystant kurią tarnaitę kalbint ją į
darbininkiškos organizacijos narių eiles,
kur ji įgytų platesnį savo reikalų supрати-
mą ir tenais išmoktų už juos tinkamai ko-
voti. Tarnaitės neturi būt tom tyliom ver-
gėm, jos turi rašyt į darbininkišką spaudą
juodaugiausiai apie savo gyvenimo ir darbo
sąlygas.



SIUVIMO PRAMONĖJ UNIJISČIŲ SKAI- LIUS AUGA.

The International Ladies Garment
Workers unijos valdyba praneša, kad pa-
skutiniu laikotarpiu toje unijoje narių skait-
lius pusėtinai pasidaugino. Philadelphioj
unijos skyriai padarė puikų progresą nau-
jų narių pritraukime. Iš Worcester prane-
ša apie pasekmingą unijisčių streiką, taip-
gi pažymima, jog geras progresas matosi
Kanadoje.



Neprisiruošimas--Pralaimėjimas Busiančios Kovos

ST. JAS—NIS

Mūsų laikraščių korespondentai praneša, jog daugelyje lietuvių kolonijų darbininkų judėjimas susilpnėjęs, apsnudęs. Nebėra tokio veikimo, kokis buvo praeity, nėra tokio, kokis turėtų būti. Tą pat pasako ir vienas kitas mūsų draugas kalbėtojas, aplankęs daugelį kolonijų. Apie daugelį kolonijų, kadaise pasižymėjusių veikimu, šiandien nebegirdėt nieko.

Kyla klausimas, kodėl tokis apsnudimas reiškiasi ir ką jis darbininkų klasei lemia? Pasikalbėjus su kadaise buvusiais aktyviais, o dabar apsnudusiais žmonėmis, gauni visokių pasiaiškinimų. Vieni sakosi esą "pailšę", "pasenę"; kiti—atsiminę praeities skaitlingas ir garsias įvairių šalių socialistines partijas, o vėliau suskilusias, ir atsiminę frakcinius ginčus kairiųjų darbininkų tarpe Amerikoje—sakosi nebemaną, jog darbininkai kada nors sueis vienybės užgalėjimui kapitalistinio smako; tretieji—praslinkus didžiosios bedarbės kriziui, pradėjus dundėti pragariškoms dirbtuvių mašinoms ir susitaupius dolerį kitą atliekamų pinigų arba vargais ne galais įsigijus automobilių—sakosi nebeturį noro ir net nematą tikslo kovoti prieš siaubūną kapitalą. Pasiaiškinimų galima išgirsti įvairių. Tačiau visus tokius pasiaiškinius, bent kiek rimčiau pasvarsčius, atrasime be pamato.

Žmonės, kurie dar iki šiol nepermato priežasties suskilimo socialistinių partijų, yra pametę (o gal ir niekuomet neturėję) darbininkiškos klasinės sąvokos. Kas sekė ir tebeseka einamus socialistinių partijų žygius, tas aiškiai galėjo permatyti, kaip jų kartais gražūs revoliuciniai žodžiai skyrėsi ir skiriasi nuo darbų. Tatai pamatė didelę didžiumą darbininkų, buvusių narių socialistinėse partijose, ir jie atsiskyrė nuo tų partijų vadų, palikdami juos generolais be armijų. Jeigu tie žmonės, kurie savo neveikimo pasiteisinimui stato faktą su-

įrimo darbininkų vienybės, pirštu rodo į suskilimą socialistinių partijų, tai jiems partina, jeigu tik, žinoma, jie sutiktų, sekti rimtas darbininkų laikraščiuose telpančias socialistinių generolų-vadų (be armijos) darbų kritikas, sekti išleistas tame klausime brošiūras ir knygas (lietuvių kalboje tuo klausimu yra gana gera knyga "Socialdemokratijos žlugimas ir Revoliucinės Kovos Vokietijoje", išleista ALDLD), o tuos nesunkiai paaškęs socialistinių partijų puolimas ir jų vadų tarnavimas buržuazijai.

Pailsimas ir pasenimas neveikimo priežasties irgi nepateisina. Vartojantiems šitokius "argumentus" reikia rimtai nurodyti į tikrus revoliucinius karžygius (Rusijoje ir kitur), kurie nežino nei nuovargio, nei senatvės, nors jų tarpe rastume žmonių gana pagyvenusių—senų.

Frakciniai ginčai? Taip, jie mažiau prasilavinusiems draugams buvo "persunkūs". Tačiau reikia žinot, kad darbininkų klasinės kovos organizacijose ginčų buvo praeity ir jie neišvengiami ateičiai. O bet gi pasiginčijus šiuo tarpu prieita prie rimto bendrojo darbo ir visiems ginčų baugštuoliams reikėtų to darbo tęsimą gelbėti. Ginčų buvo ne tik šioj šalyj, bet ir Europos darbininkuose. Dabar, vienok, visur labyn ir labyn darbininkai glaudžia savo eiles, tarptautiniai revoliucinių darbininkų ryšiai kasdien stiprėja.

Paskutinis mano paminėtas apsnudėlių pasiteisinimas—praslinkimas krizio, tai pasiteisinimas žmonių, visiškai nustojusiu protaut. Tokis bedarbės krizių pasikartojimas kapitalistinėse šalyse neišvengiamas. Pramoninius krizius ir bedarbes gimdo ir augina kapitalistinis draugijos surėdymas. Kiekvienu sykiu tie kriziai pasikartoja didesniu žiaurumu ir, anot "Komunistų Manifesto", "kas kartą vis labiau grumoja vi-

sos buržuazinės visuomenės buičiai". Tai kas, kad šiandien, kaip minėjau, prie pragariško mašinų dundėjimo, prie pailgintų darbo valandų darbininkas užsidirba šioki tokį pragyvenimą ir, kartais, pavalgęs kumpio išitraukia "naminės" arba ir pavažiuoja automobiliu, bet reikia neužmiršti, kad tokis "gerbūvis" jau baigiasi. Kai kuriose industrijose bedarbės jau pradeda reikštis, nes prekių turi pagaminę didelį perviršį. Dabar sutaupyta vienas kitas darbininko doleris, bedarbės laiku reikš kaip ir nieko.

Bedarbės reikalinga prašalinti ant visados. O jas prašalinti gali ne kapitalistinis surėdymas, kuris jas iššaukia, bet patys susiorganizavę ir klasiniai susipratę darbininkai, paimdami šalies valdymą į savo rankas. Kad vienur kitur išsiskverbus į darbininkų organizacijas buržuazijos bernams, prisieina tokias organizacijas (pav., socialistų partiją) suskaldyti, atsiskirti nuo buržuazijai tarnaujantių vadų, tai delei to nereikia nusiminti. Vieton nusiminimo ir nuleidimo rankų, reikia labiau gilinti savo klasinę sąmonę, semti pamokas iš darbininkų laimėtų ir pralaimėtų kovų ir žengt priekin. Prisiminimai Paryžiaus Komunos ir kitų pralaimėtų ir darbininkų krauju aplaistytų kovų, prisiminimai laimėtos revoliucijos ir keli metai besilaikančios darbininkų valdžios Rusijoje, teteikia mums daugiau energijos ir drąsos. Prisiminkime darbininką komunarą paryžietį, kuomet jis žinojo, kad tuo metu, kai versaliečių (buržuazinių) kareivių kulipka nukaus jį, tai jo gyvenimas baigsis amžinai. Ir vis dėl to darbininkas aukojo save ateičiai, reiškia visos darbo klasės ateičiai ir laimingesniame gyvenime tų, kuriems lemta bus tos ateities sulaukti.

Kova už darbininkų klasės siekinius pradėta jau seniai. Mums tik belieka ją tęsti iki galutinam laimėjimui. Ir todėl, pakilę iš apsnudimo, ruoškimės kovon, nes neprisiruošimas lemia mūsų būsiančios kovos pralaimėjimą.

Nauji Uždaviniai

Trečioji diena liepos Amerikos darbininkų judėjimo istorijoje bus pabrakta raudonu rašalu. Tą dieną, suvažiavę Chicago unijų, ukininkų, apšvietos ir politinių organizacijų atstovai, suorganizavo Federuotą Farmerių-Darbo Partiją. Tai yra didelis žingsnis pirmyn revoliuciniame Amerikos darbininkų judėjime. Tai suvienyto fronto pradžia politinio judėjimo fronte, kur bus sutraukiama plačios darbininkų minios neprigulmingam politiniam veikimui.

Nuo senų laikų Amerikoje buvo įsigyvenę tradicijos mainyti asilą ant sloniaus: tai yra — republikoną ant demokrato. Egzaminuojant šių dviejų kapitalistinių partijų sąstatui, buržuazija gudriai surankiodavo darbininkų balsus. Amerikoje darbininkų klasė neturėjo kongrese nei registraturose savo atstovų, iš kurių būtų ginama jų reikalai. Delei to ir pasireikšdavo nusivylimas ir nepastikėjimas toms partijoms, kurios šiandien yra dominuojančiomis.

1921 m. ant politinio judėjimo arenos išėjo A.D.P.. Tai jauna, bet ryški, mikli partija, kuri per metus ir pusę savo gyvavimo pajėgė užmegsti tvirtus ryšius su darbininkų masėmis. Jinai atsistojo pryšakyje darbininkų judėjimo. A. D. P. yra aktyvis, vadovaujantis subjektas Federuotoj Farmerių Darbo Partijoje. Kaip L. M. P. S. turi atsinešti linkui šio taip svarbaus klausimo? Mes turime prisidėti ar pasilikti nušaliai nuo dalyvavimo tame dideliame darbe? Dabar prieš mus stovi naujas uždavinys, įstoti į F.F.D.P. Lai mūsų organizacijos kuopos, rajonai imasi diskusuoti šį klausimą, idant jungtis į bendrą ryšį su aukščiau pažymėta partija.

Suburkime spėkas, kad pasiųst darbininkų atstovus į kongresą, kad iš ten jie pasekmingai skelbtų klesų kovą, išvelkant aikštėn daromus kapitalistų suokalbius priešais darbininkus. Šio didelio veikimo centru pasidarė F.F.D.P., prie kurios mes turėtume prisidėti.

— J. Bondžinskaitė.



Moteryų Užsiemimo Dirva Didinas

PELĖDA

Sulyg paduotų statistikų, 1920 metų, viršaus aštuoni ir pusė milijonai moterų buvo samdoma prie įvairių užsiemimų, kas reiškia, kad kiekvienas ketvirtas darbininkas jau tuomet buvo moteris. Per pastaruosius kelis metus, moterų samdymas nemažėjo, bet priešingai, daugelyje pramonės šakų žymiai padidėjo. Nekuriuose srityse, kur buvo išimtinai vyrų užsiemimas, moterys užėmė gana plačią vietą.

Jungtinėse Valstijose, paskutinis dešėtkas metų, padarė žymias perversmes moterų ekonominiame gyvenime, jos įėjo į daugelį joms naujų profesijų, į prekybos įstaigas, pramonę ir daugelį kitokių užsiemimų.

Matome, kad gyvenimui slenkant vis mažiau ir mažiau moteriai lieka vilties gyvent iš vyro uždarbio, nepaisant į kurią iš esamų draugijoje klesų jį priklausytų. Buržuazijos moterį, išlaidus jos gyvenimas, lenktyniavimas turtais su kitom savo draugėm, beprotiški papuošalai, kurių kartais vyras šykštisi supirkti, visa tas verčia ją rūpintis koku nors bizniu, iš kurio ji gautų gerą pelną savo užgaidoms patenkinti. Vidurinėse klesos moteris, norėdama pamėgdžioti pirmesniąją, ir prieg tam jos vyro labai tankiai neužtikrintos ilgam laikui išplaukos, verčia ją taip pat jėškoti kokio nors užsiemimo. Ji užsideda kokią krautuvelę arba nedidelę dirbtuvę, iš kurios tikisi kada nors žymiai pralobti. Nemažas skaitlius vidurinėse klesos moterų, vis daugiau ir daugiau pradeda rūpintis atsiekimu kokios nors profesijos, kad kiek nors daugiau užtikrinus savo ateitį, kad ji lengviau be vyro pagalbos galėtų sau pragyvenimą užsidirbti.

Pereitais metais įvykusioj New Yorke moterų užsiemimo "biznyj" ir profesijose parodoj, pasireiškė, kad moterys labai sparčiai žengia toj srityj pirmyn. Tokios moterys apie šeimynos auklėjimą ir pragyve-

nimą iš vyro uždarbio suvis nei nekalba. Dabar jų visi gabumai, visa energija sueikvojama "biznio" pakėlime — pinigų kalime. Jos vis daugiau ir daugiau liekasi savystovėm ekonominiame gyvenime ir paskui jį noriai seka.

Kas darbininkę moterį verčia eiti uždarbiaut, mes čion nekaltėsim, nes šis klausimas mūsų skaitytojams gana gerai žinomas, jos pačios sąlygų priverstos apleidžia namus, jėškodamas už algą užsiemimo. Mums bus svarbu pabriežti tas faktas, tai vis daugiau atsirandančios moterims užsiemimo šakos. Mes visuomet stovėjome už tai, kad moterys privalo būt prileistos prie visokių užsiemimų, kaip tai: pramonėj, visuomeniniuose darbuose ir kitur, kur tik nėra persunku del jos fiziškų spēkų. Su šitoku mūsų reikalavimu, daugelis senovės liekanų garbintojų griežtai ginčydavosi, betgi gyvenimas yra geriausiu faktorium — jis darodė, kad nepaisant kaip kas nekovotų su naujais pasireiškimais, senieji turi pasitraukt į šalį, į praeities liekanų archyvus. Lig šioliai bankuose užsiemimas buvo skaitoma tik vyrų užsiemimu, bet toji sena tradicija gana sparčiai laužoma, bankieriai pripažysta, kad toj srityj moterys daugelyj atvėjų rūpestingiau savo pareigas atlieka, negu vyrai. Prieg tam ir piniginiame klausime, moterims daugiau galima pasitikėt; bent bankininkai taip ši klausimą išaiškina. Matyti, kad netolimoj ateityj bankuose, o daugelyj kitų užsiemimo šakų jau seniai įvyko, bankininkai pakeis vyrus darbininkus moterimis. Tas daroma ne su kokiais išrokavimais, kad buk tai moterys tam užsiemimui būtų tinkamesnės, bet todėl, kad moterys dirba už daug pigesnę algą, gi darbą jos taip jau gerai atlieka, kaip ir vyrai.

Antras naujas žingsnis, tai moterys kaipo "taxicab" vežėjos. Šioj užsiemimo srityj iškarto ir publika nekaip į jas žiurėjo,

bet kaip prie visko greitai pripranta, taip ir prie moterų vežėjų priprato, nors šis užsiėmimas yra joms gana pavojingas.

Gi "taxi cab" savininkai džiaugiasi moterų darbu, jie neva tai aiškina, kad moterys vežėjos yra daug atsargesnės, kad nelaimių ir apiplėšimų mažiau įvyksta ir tam panašiai, gi tikrenybėje, tai kaip ir bankų darbininkių, taip ir čion, pati svarbiausia priežastis gludi tame, kad moterys pigiau dirba.

Iš šių kelių pavyzdžių matome, kad moterims užsiėmimo dirva žymiai auga, kad gyvenimas jas traukia vis daugiau ir daugiau į platų visuomeninį darbą. Jeigu jų darbo pirkėjai jas su smagumu samdo tiktai kaipo pigias darbininkes, tai moters darbininkės kartu su vyrais darbininkais turi tam kelią pastoti. Už lygų darbą turi būt ir vienoda mokestis, bet tam reikalinga stipri darbininkų organizacija, apie kurios reikalingumą darbininkės vis daugiau pradeda suprasti.

Moterų Parlamentas

NORMA

Moterų Partija (sufragisčių), jau surinkusi savo kampanijos fonde tris šimtus tukstančių dolerių (\$300,000).

Dalis šių pinigų eis pastatymui moterims parlamento, šale esamo Jungtinių Valstijų kongreso buto.

Jos mano, pastatyti didelį butą ir į jį rinksis Moterų Partijos atstovės iš kiekvienos valstijos. Norma, maž daug tokia, kaip kad renkama kongreso atstovai.

Šios atstovės suvažiuos tuo pačiu laiku kaip ir kongreso nariai ir svarstys tuos pačius klausimus, tik kitame name!

Ar reikia didesnio išdykumo, didesnio juoko? Jeigu jos negali buti šalies kongrese, tai nors savo pasistatys ir vistiek svarstys šalies reikalus!

Nebutų pikta, jeigu tos poniutės kalbėtų savo vardu, tai yra buržuazinių moterų vardu, bet ne, jos kalba visų moterų vardu, jos nepripažįsta visuomenės pasidalinimo į klases. Jos žino, kad jų klasei naudinga laikyti Amerikos darbininkes klasinė nežinystė ir jos tai daro. Amerikos moterys, skaitydamos buržuazinius laikraščius ir žurnalus ir nematydamos kitokių, mano, jog jos dirba jų visų labui.

Ka čia gaus Amerikos darbininkė iš tojo parlamento? Kiek suteiks pagelbos suvargusioms motinoms jų kalbos ir puotavimai?

Ši partija praėjusį pavasarį paskelbė, kad jos narės New Yorko valstijoje kovos prieš valstijos įstatymus, kurie varžo moterų darbą. Bet kaip ir prieš ką jos kovos? Nagi delto, kad būtų leista moterims naktinis darbas. Jų supratimu, tai gerai motinai su kūdikiais. Bet kaip toji vargšė motina į tai žiuri, joms nesvarbu. Kad ta motina turės dirbti dienomis prie kūdikių, o naktimis dirbtuvė, be poilsio, tas joms visai neapeina.

Jos negali darbininkėms pagelbėti, neturėdamos nė mažiausio supratimo apie darbininkės padėtį, apie jos trukumus. Dargi tai būtų priešinga jų pačių interesams.

Niekas kitas, tik mes pačios ir patys galime ir turime apginti savo reikalus!



Klauskite, Teisdarystės Ministeris Kalba

Ar jūs, moterys, girdėjote, kad kada nors teisdarystės ministeris Daugherty būtų kalbėjęs apie moteris ir jų reikalus? Iki šiol jis buvo užimtas gaudymu bolševikų ir apie moterų reikalus neprisiminė. Bet dabar jau prabilo, "parūpo" ir jam moterų reikalai.

Jis laikraštyje "N. Republican" jau gana "rimtai" svarsto apie moterų dalyvavimą politikoje. Girdi, netolima esanti ta ateitis, kada moteris galėsianti tapti net Jungtinių Valstijų prezidentu, nes jos esą lygios vyrams kaip protu, taip ir visomis kitomis ypatybėmis.

Daugherty džiaugiasi, kad ir dabar Jungtinėse Valstijose moterys lošią labai svarbią rolę ir užima atsakomingas vietas. Toliau jis piešia senovės laikus, kuomet Graikijos moterys lošė svarbią rolę visame kame, nors dar tais laikais ir neturėjusios politinės lygybės.

Žinoma, čia ponas teisdarystės ministeris neprisimena apie darbininkes moteris, nieko nesako apie jų blogą padėtį ir apie tai, kaip jos turėtų kovoti už pagerinimą savo būvio. Jis deklamuoja apie buržuojas, jas giria ir kviečia dalyvauti politikoje.

Bet kodėl jis tik dabar prabilo? Kodėl iki šiol tylėjo ir apie buržuojas?

Mat, netoli rinkimai. Sekančiais metais reikės rinkti naują prezidentą. Republikonų partija susmukus, kaip tas lepšis, išgyvenęs tris savaites. Kad sustiprinus savo partiją, kad pritraukus daugiau balsuotojų, ponas Daugherty vieton gaudyti raudonuosius, vieton jieškoji komunistų, sumanė užsiimti literatiniu darbu, sumanė rašyti straipsnius ir ne iš savo amato, ne iš savo agentų veikimo, bet apie moteris. Jis mano, kad tuomi užkariaus moterų buržuojų simpatiją ir jos visos, sulaukę rinkimų, balsuos už republikonų partijos kandidatus.

Darbininkės moterys neprivalo kreipti dėmesį į tokius "literatus", kaip teisdarystės

ministeris ir kiti; darbininkės moterys turi sekti Amerikos Darbininkų Partijos veikimą ir eiti šitos partijos rodomu keliu. Darbininkės turi žinoti, kad jų padėtis nepagerės, jeigu prezidentu būtų išrinkta moteris buržuojė, nes ir ji bus kapitalistų tarnaitė, ir ji pildys tą, ką kapitalistai palieps.

Tik tada moterų darbininkių ir, abelnai, darbininkų, buvis pasigerins, kada darbininkai visą galią paims iš savo rankas ir Amerikos Darbininkų Partija taps viešpatuojančia partija. O kad tą atsiekus, prisieina prie šitos partijos ir dėtis.

Siurbėlė.



KAI PALŠAS VAKARAS

Kai palšas vakaras nakties gelmėse skęsta
Ir viskas gaužiasi miglotoj prieblandoj,
Kažin kur tolumoj rausva juostelė gęsta...
Ilgu man be tavęs vienumo valandoj.

*

Ir plazda man širdis ir jaudina krūtinę,
Pasilgusiom akim vis jieškau aš tavęs,
Vaizduotėj stovi tu visuomet pirmutinė,
Meilutė ir jautri, glaudiesi prie manęs...

*

Nušvinta man jausmai ir akys prasiblaivo, —
Vikriau pakelt galiu naštas vargios buities, —
Švelnučiai spinduliai veidelio tavo blaivo
Užžiebia prietamą atbudusios minties.

*

Ir noris man gyvent, kovoti ir mylėti
Ir drauge su tavim žygiuoti atvangiai,
Ir noris ateičiai šviesesnei mums tikėti
Ir darbo brolijoj klestėt-judėt rangiai.

*

Pavydo juodojo priešų jau nebeboju, —
Tegul sau purkštauja ir dilbina piktai:
Niekingus drabus jų sumindžiosim po kojų, —
Ir kas jų tebeliks? Supliuškę tik lukštai....

*

Duok ranką, eikš arčiau ir glauskis man draugu-
[te:

Mūs žygis pakils per skerspaines pirmyn!
Mūs tikslas bendrasai svarbus ytin, meilute,
Artin jo žengkime, vis žengkime artyn!
Birželio 23, 1923. *Jonas Kaškaitis.*



APŽVALGA



MOTERYS DIRBA PO 16 VALANDŲ ARKANSAS VALSTIJOJ.

Moterų Darbo Biuras Washingtonė, išleistas biuletine No. 26 išduoda savo tyrinėjimo raportą apie esamas darbo sąlygas Arkansas valstijoje. Tyrinėjimai buvo ūkės darbe, spaustuvėse, prekybos įstaigose, skalbyklose, telefono ofisuose, hoteliuose ir restauranuose.

Yra įstatymas Arkansas valstijoje, kuris nustato moterims ilgiausiai devynias darbo val. į dieną, bet tas įstatymas duoda išimtį bovelnos pramonėj ir reikalui priėjus galima padaryt išimtį ir kitose darbo šakose. Taja išimtimi pasinaudojant, rasta keletas dirbtuvių kur darbas tęsiasi nuo 10 iki 11 valandų per dieną. Viena dirbtuvė ištiesai dirba po 11 val. Daugelyje hotelių ir restoranų darbas be atmainos tęsiasi nuo ryto ligi vėlam vakarui, kas sudaro ligi 16 darbo valandų per dieną. Įdomu ir tas, kad didelėj didžiuj šias vergijos darbo valandas dirba amerikonės darbininkės. Dvidešimtas nuošimtis jų jaunesnės 20 metų amžiaus. Prie šių faktų komentarų nereikia, nes jie pats už save kalba.



VERGŲ PIRKIMAS ALABAMOS VALSTIJOJ.

Anglies kompanijos Alabamos valstijoje lengvai išriša pigių darbininkų stokes problemą. Jos iš kalėjimų perkasi sau vergus, už kuriuos moka nuo 60 iki 90 dolerių per mėnesį. Už tokių vergų gyvastį bei sveikatą niekas neatsako, jie prie darbo mušami su lazdom ir metaliniais įnagiais. Naktyje sugrusti į butus, kuriuose nei šuo nenorėtų nakvoti. Iš 250 užmuštų mainose darbininkų, 25 nuošimtis buvo kaliniai darbininkai. Pakliuvus į tokias sąlygas darbininkui, vienintėlė jo poilsui viltis liekasi,

tai kuomet paklius į ligonbutį, o iš ten į kapus. Sakoma, kad vergija panaikinta.



PRAGYVENIMAS KYLA

Sulyg paduotų skaitlinių J. V. Darbo Biuro, birželio mėnesyje pragyvenimas pušėtinau pašoko augstyn. Nuo pradžios šių metų ligi birželio mėnesiui 34 miestuose pragyvenimas pakilo 9%. Abelnai palyginus maisto dabartines kainas su 1913 metų kainomis, pasirodo, kad skirtumas yra ant 46%. Tas pats biuras raportuoja, kad darbai visoj šalyj po biskį pradeda mažėti, daugelyj pramonės šakų jau dabar dirbama po keturias dienas savaitėje, kitur da mažiau, gi artinantis žiemai veikiausiai kaip ir paprastai, darbai da daugiau sumažės, tuomet vėliai darbininkus sutiks badas ir šaltis, nes daugeliui nebus progos savo spėkas parduoti.



VAIKŲ DARBAS DIDINASI

Neperseniai mes rašėme "D. B." apie Michigano valstijoje cukrinių burokų laukus, kuriuose dirba pulkai nepilnamečių kūdikių. Tasai kūdikių darbas buvo sukėles šiek tiek skandalo, bet greitai viskas vėla aprimo, ir kūdikių išnaudojimas tęsiasi toliau. Kūdikių darbo biuras savo raporte pažymi, kad cukrinių burokų laukuose, nepilnamečių išnaudojimas neturi sau rybų. Po penkių ar šešių mėnesių darbo sezono, kūdikiai pradendant nuo jaunų kūdikystės dienų iki keturiolikai metų senumo, išdirbę nuo devynių iki penkiolikai darbo valandų per dieną, kuomet ir patenka mokyklon, jie ten mažai naudos turi, nes perdaug fiziškai buva nusikamavę. Šeimynos kartu su kūdikių darbu, savo metines įplaukas cukrinių burokų laukuose, skaito tarpe 800 ir

1000 dolerių, kuomet apskaitliuojama, kad šeimynai susidedant iš penkių asmenų žmoniškesniam pragyvenimui reikalinga mažiausiai bent tris kart tiek įplaukų.

Nėv Jersey valstijoje kūdikių darbas lenktyniuoja su burokių augintojais. Nepaisant į tai, kad keliais atvejais įvairios darbo unijos reikalavo tyrinėt ir sustabdyt kūdikių darbą, bet jis puikiai progresuoja pirmyn. Keletas kontraktorių nuteisti po 60 dienų kalėti už sandymą nepilnamečių kūdikių, bet teismo nuosprendis likos apeliuota į augštesnę teisimą, gi tankiausiai dalykas taip ir nusitrina kol publika pamiršta. Trys moterys taipgi likos nubaustos nuo 100 iki 200 dolerų už tą patį prasikaltimą betgi tolimesnis jų išnaudojimas nesiliauja. Kūdikiai daugiausiai sandoma prie smulkių išdirbysčių kaip tai: moterims pudrai paduškaičių siuvimui, lėlių dirbime, įvairių žaislų, kepurėms papuošalų ir daugelio kitokių dalykėlių. Darbas tankiausiai apmokama nuo kavalkų, kas leidžia vaikams uždirbti nuo 20 dolerių per savaitę. Tankiausiai darbavietėj sąlygos juo bauriausios, betgi ant dirbinių pažymima, kad darbas atlikta sanitariai.



KUDIKIŲ ŽUDYMAS LIETUVOJE.

Mes jau kelis kart buvom rašę "D. B." apie kūdikių mirtingumą esamose Lietuvoj prieglaudose, kad tenais pakliuvę mažai kuris turi viltį ilgai matyti platųjį pasaulį. Bešeimininkaujant buožių valdžiai Lietuvoje, kūdikių žudymas darosi net chroniniu apsireiškimu. Kauno "Lietuvoje" P. Juknevičius apie tai pažymi:

"Pirmiausiai čia tenka turėti reikalas su kūdikių žudymu Lietuvoje. Lietuvoj kūdikiai žudomi dažniausiai pavainikiai, žudomi tuojuo po gimdymo ir labai dideliu skaičiuje. Kad turėjus tikrą supratimą apie kūdikių žudymo vaizdą pas mus, užtenka pažymėti, jog man betarnaujant tik vienoj tardymo nuovadoj (5—7 valsčiuoj) per pusmetį buvo apie 20 kūdikių žudymo atsitikimų. Kūdikių žudymų skaičius vis

didėja ir pamažėl tampa chroniniu apsireiškimu. Tad šis mūsų gyvenimo apsireiškimas, kuris atneša daug žalos valstybės gyvenime (nekalbėsiu apie demoralizuojančią šio apsireiškimo pusę) vertas gilaus apsvarstymo."

Priežastimi šio reiškimo surandama tai, kad didžiama tokių motinų yra tarnaitėmis, kurios iš savo uždarbio vos pačios prasimaitina, ir antra, tai netinkamai suorganizuotas tų nusikaltimų persekiojimas. Reiškia, jeigu tokios motinos butų tinkamai baudžiamos, tuomet šis taip liudnas apsireiškimas galima būt šiaip taip prašalint.

Toliaus Juknevičius kreipia visuomenės dėmesį į esamąs prieglaudas "Lopšėlių", kuris tinkamai galėtų aprūpinti biednų motinų kūdikius.

Lietuvoj kūdikių žudymą bus galima panaikinti tiktai pakeičiant pačias pagrindas visuomeninės tvarkos, o tai padaryt galės tiktai patys Lietuvos darbininkai ir biednieji sodiečiai.



AMERIKOS KAPITALISTAI VEDA PREKYBĄ SU RUSIJA

Specialiai pranešimai iš Maskvos rodo, kad prekyba tarpe Rusijos ir Amerikos pradeda eiti platesne papėde. Užsienio prekybos biuras padarytam kontrakte su Amerikos firmom pažymi, kad apyvarta negalės būt mažesnė \$2,400,000. Didesnė gali buti. Taipgi pažymima, kad importas negali viršyti eksportą. Amerikos firmos pasižadėjo pristatyt Rusijai laike pirmojo mėnesio po sutarčiai už vieną milioną vertės prekių. Užsakymuos įeina už \$259,000 bovelnos, už 65,000 rašomų mašinėlių, už \$20,000 įvairių smulkesnių darbu įrankių ir daugelį kitokių reikmenų.

Kalbant apie Rusijos pripažinimą, Trockis vienoj savo prakalboj pasakė, kad kapitalistinis pasaulis seniai Rusijos aliejaus šaltinius ir kitas žalias medžiagas pripažino pasaulinėj rinkoj ir jų visi tyko.

Šarvuoto Traukinio Komandierius

Vertė Siurbėlė
(Iš "Komunistės")

Markatnas pavasario vakaras. Stoti "Vandeninė" apsupo tamsa; visur neramios kalbos, garvežių šniokimas, švilpimas. Ant pirmų bėgių—ilgas, pajuodęs šarvuotas traukinys, akli šarvuoti vagonai, uždusęs pilkas garvežis.

Aplinkui traukinį slankioja raudonarmiečiai, mūsų skyriaus draugai. Mes visa komuna (du bolševikai ir trys anarchistai) skubiai einame paskui komandierą draugą Petrovą.

Mitrus, trumpa tužurka apsilkęs, apsiginklavęs, jis ko tai jieško. Tamsoje prisitįna keno tai lėsa figura,—skamba smarkus klausimas:

—Jūs, Petrovas?

Jaunikaičio veidas paišinas, akys subtilzgėjo ir vėl tamsoje dingo.

.....
—Kaš toks?—užklausėme mes draugą Petrovą.

—A? Kas? Šarvuoto traukinio komandieras, draugė Makijevskaitė...

—Mergina?!

—Na, draugai, visi į vagonus! Tuojaus reikės mušin stot!

—Į vagonus? Reiškia, į pulmanus?... A?—pasigirdo balsas.

Makijevskaitė pažiūrėjo į mus ir nušįpsojo. Jos akyse blykstelėjo kas tokio malonaus linksmo, bet tuojaus vėl išnyko. Vėl jos išvaizda pasidarė rimta, veidas truputį paniuręs, apimtas rūpesčio.

—Į vagonus!—pasigirdo komanda.

Petrovas ir Makijevskaitė lipa į garvežį...

* * *

Ji žuvo kaipo komandieras šarvuoto traukinio budama ant sargybos. Priešo paleistas iš kanuolės šuvis pataikė tan vagonan, kuriame tuo tarpu buvo draugė Makijevskaitė:

Ji buvo pasišventus revoliucijos idejai, ir kaipo komandieras, buvo gera ir sykiu reikalavo drausmės nuo tų, kurie buvo jos žinyboj. Draugai, pažinę Makijevskaitę, niekad ją neužmirš ir visuomet apkainuos jos karžygiškus darbus.

Jos šarvuotas traukinys buvo pavojingiausioje mušių vietoje. Šarvuoto traukinio komanda, kurią ji suorganizavo, gerbė savo aštuoniolikos metų komandierą-mergaitę ir visame kame jos klausė, pilnai pasitikėdami jos protui ir drąsumui.

Štai ką pasakoja vienas draugas, dalyvavęs jos komandoje:

"Kada mums reikėjo prasimušti iš vokiečių-gaimakų maišo (Liubotino) Charkovo linkui ir toliau, tai ji, Makijevskaitė, pamainius sužeistą komandierą Petrovą, valdydama šarvuotą traukinį, perlėkė per pavojingiausią vietą, kur iš vokiečių kanuolių pylėsi šuviniai ir kulkos krito, kaip lietus. Buvo pasitaikęs toks momentas, kad mes, šauliai ir pulemiotų komanda, pradėjome šaudyti į savuosius ir kad išvengus tą nelaimę, pavojingiausioje vietoje reikėjo sustabdyti traukinį. Liudna (Markijevskaitė), traukiniui einant pilnu greitumu, išsoko iš traukinio ir, rėkdama kiek tik jos plaučiai leido, pradėjo bėgti garvežio linkui. Mašinistas pastebėjo tai ir sustabdė traukinį. Klaida tapo atitaisyta ir mes vėl leidomės toliau.

"Atvykus Charkovan, Liuda atidavė drg. Petrovą ligoninėn, o pati grąžino traukinį į M... ir bėgyje dvylikos valandų apšaudydama priešą, gelbėjo tarybinėms įstai-goms išsikraustyti iš Charkovo..."

Liuda Makijevskaitė iki revoliucijos Petrograde buvo kursiste ir dalyvavo slaptose revoliucinėse organizacijose. Jos tikra pavardė—Makijevskaitė-Zubok, ukrainietė. Ji mažai apie save kalbėjo, daugiau tylėjo

ir dirbo, labai dažnai prigriebdama komandieriams savo brangiais patarimais.

Draugės Liudos Makijevskaitės garbinga atmintis amžinai pasiliks darbininkų moterų širdyse.

Garbė jai!



VAI, BUTŲ MALONU!

Vai, būtų malonu naktyje sėdėti
Prie šniokščiančios upės,
Klausytis, kaip gieda giedoris lakštingals
Medyje nutūpęs.

Žiūrėti, kaip spingso aušrinė žvaigždėlė,
Kaip šviečia mėnužis,
Kaip mirga ant pievos rasa sidabrinė,
Kaip dvelkia vėjužis.

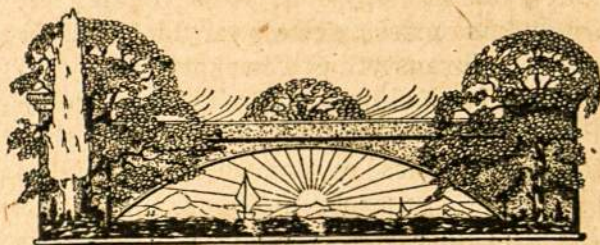
Vai, būtų malonu, draugus susiėjus,
Užtraukti dainele,
Su šypsa ant lūpų, su meile širdyje
Vilioti mergele.

Vilioti-prašyti, rankele ir širdį
Kad ji pažadėtų,
Kad meilės troškimų liepsnojančią sielą
Raminti padėtų.

Vai, būtų malonu, kad broliai varguoliai
Raudoję nutiltų,
Visi, kad kaip vienas prieš savo skriaudėjus
Sustotų-sukiltų.

Už turčių gerovę, kad liautų kariavę—
Neliet savo kraujo,
Iš vargo bėeinant, kad steigtų pasaulį
Surėdymo naujo.

Buolio Sūnus.



ŠEIMININKIŲ SKYRIUS

Ar reikalingas šis skyrius mūsų organe? Ne kartą tenka išsikalbėti su moterimis apie esamą "Darbininkų Balse" Šeimyninkų Skyrių. Nekurioms draugėms atrodo, jog šio skyriaus buvimas nėra svarbiu; jos sako, kad susipratusi moteris neturi daug domės kreipti į tokius klausimus, kuomet mes turime daug svarbesnio darbo, daug kiltesnių reikalų. Tos draugės panašiai kalbėdamos, be abejo, turi daug teisybės; bet mes turime atsižvelgti į moteris pareigas kaipo šeimyninkės, o tuomet pamatysime, kad moteris šale politinio darbo turi atlikti ir šeimyninkės pareigas. Valgio gaminimas, namų ruoša yra jos svarbia pareiga; ir nepaisant kaip mes nekalbėsime apie moteris dalyvavimą politiniam dirvone, visuomet pirmiausiai žiūrime į ją, kaip gerai ji valgį pagamina, kokia tvarka jos namuose ir tam panašiai. Net daugelis iš mūsų draugų, kurie teorijoje moteriai pripažinstą lygybę, gi praktikoje iš jos svarbiausia reikalauja šeimyninkės pareigų, neatsižvelgiant į tai, kad jai nėra tinkamos progos tąsias pareigas atlikti, nes didžiuj atvejų ji kartu su juom dienomis dirba dirbtuvėje.

Mes žinome, kad ateityj moteris pareigós kaipo šeimyninkės ir kaipo darbininkės bus atskiros, bet kol gyvename esamose sąlygose, reikia tom abiem pareigom rūpintis, nors tai nėra lengva. Šiame reikale turime viena kitai gelbėti dalinanties savais šeimyninkės reikaluose patyrimais. Palaikymas tokio skyriaus "D. B." mums daug gali prigriebti. Prie to ir jį platinti tarpe moterų daug lengviau, nes kiekviena moteris yra užsiinteresavus šiuomi klausimus, nes jis ją kasdien paliečia. Šio skyriaus tobulumas priklauso nuo visų moterų skaitytojų. Yra daugelis gerai patyrusių virėjų, bet jų žinojimu kitos negali pasinaudoti, nes nesistengia paėmę plunksną

savo patyrimus parašyti į "D. B.", kur galėtų tuomi patim kartu pasinaudoti daugelis moterų, kurioms tokio žinojimo trūksta.

Nekurioms draugėms atrodo, kad jų gaminamas maistas yra per daug paprastu ir neapsimoka į laikraštį receptai siųsti. Mes turime stengtis, kad mūsų organe tilptų tiktai patys paprasčiausi, mažiausiai laiko sueikvojanti maisto gaminimo patarimai, nes jie yra duodami darbininkėms, kurios neturi daug laiko virtuvėje praleisti. Apart maisto gaminimo gospadinės turi daugelį ir kitų reikalų, kaip tai: skalbimas, kambarių ir įvairių indų valymas. Tankiai matome dvi moteris, kurios gali vienodai laiko praleisti namų priežiūrai, o vienok pas vieną visuomet viskas tvarkoje, švaru, malonu jos namuose būti, betgi pas antrąją tikrai nejauku. Čionais ir apsi-reiškia stoka žinojimo, stoka patyrimo. Tokioms moterims patarimai būtinai reikalingi. Paimkime angliškus buržujėms moterims leidžiamus magazinus, kurių nemažai išperka ir darbininkės; tenais labai daug domės kreipiama į namų ūkio patarimus. Tad padarykime ir mes šį skyrių populiariu, lai jis pasirodo kiekviename numerij, užimant bent po vieną arba porą puslapių. Kiekvieną mėnesį kiekviena turime paimt sau už pareigą parašyt į jį ką nors iš savo patyrimo, nes tik visom juomi rūpinantis jis bus žingeidus ir patsai laikraštis bus lengviau platint tarpe moterų.

Gospadinė.



Pudingui Sosas.

Įdėk į puoduką 2 šaukštus sviesto ir uždėjus ant lengvos ugnies povaliai maišant pilk miltų. Kuomet supilsis apie porą šaukštų miltų, pilk povaliai karšto pieno iki bus tinkamas tirštumas. Galima del skonio įpilt biskį vanilos arba citrinos sulčių.

Ryžių Pudingas.

Pusę svaro ryžių,
2 šaukštu sviesto,
2 kiaušinius,

Pusę stiklo cukraus, biskį cinamonų ir venelos.

Pavirink ryžius apie 15 minutų, taip, kad būtų pusiau išvirę, tuomet sudėk sviestą, kiaušinius ir gerai išplak. Pridėk pieną, cukrų, cinamonus ir kepk karštam pečių iki pageltuos viršus.

Valgant galima užsipilt pienu.



Vaisių Pyragas del Pudingo.

Pusę svaro sviesto

Stiklą cukraus

2 puodukus obuolių košės

Pusę svaro didelių, be sėklų razinkų

2 puodukus miltų

Puoduką pieno

2 kiaušinių baltymus, vieną su kaupu šaukštuką kepamos sodos (baking soda), biskį druskos.

Išplak gerai sviestą su cukrum ir druska, supilk pieną, vaisius, ?? bent kelis kartus miltus su soda ir viską krūvon sudėjus gerai išplak. Atskiram inde gerai išplak kiaušinius. Kiaušinių baltymus sudėjus į pyragą niekuomet nereikia plakti, bet tik lengvai išmaišyti. Šis pyragas reikia kepti nekarštam pečių valandą ir pusę. Atvėsus supiaustyk į šmotelius, užpilk sosu ir duok į stalą. *O. Bukšniėnė.*



Dyno Pajus.

$\frac{3}{4}$ puoduko cukraus

2 šaukštukus cinamonų

2 šaukštukus imbiero (ginger)

Šaukštuką muškato (nutmeg)

Šaukštuką druskos

Puoduką ir pusę virinto dyno

4 šaukštus maleso

2 kiaušinius

$\frac{3}{4}$ puoduko pieno
2 šaukštus šildyto sviesto

Sudėjus cukrų ir kitus prismokus, viską gerai išmaišyk ir supilk išvirinto dyno košę. Sudėk malesą, pieną, išplaktus kiaušinius ir viską gerai išmaišyk.

Išklok iškočiota tešla kepamąją lėkštę ir supilus prirengtą košę ant viršaus truputį apibarstyk muškato. Nereikia ant viršaus dėti iškočiotos tešlos. Kepk pusę valandos.



Cocoa.

3 šaukštukus cocoa
4 šaukštukus cukraus
2 puodukus virinto vandens
2 puodukus karšto pieno
Biskį druskos

Supilus cocoa su cukrum gerai ištrink, tas neleis nusutot. Paskui povaliai maišant pilk vandenį ir padėjus ant ugnies gerai maišyk apie 5 minutes, vaktuojant, kad ne-užvirtų. Supilk pieną ir vėl maišyk, bet neleisk užvirti.

Nukėlus nuo ugnies gerai išplak, kad pasidarytų putos ant viršaus. Duodant į stalą, gerai uždėt po truputį išplaktos smetonos, jei turi.

Jeigu šilkinė jekutė pagelsta nuo prakaito, tai išplovus užspausk citrinos (lemono) sultimis, o tas prašalins geltonumą.



Citrinos sultys prašalina nuo rankų įrudimą nuo bulvių skutimo ar kitokių daržovių.

Pelėda.



Jeigu laikrodėlio tiksėjimas kenkia bei erzina ligonį jo kambaryje, patartina laikrodėlį užvožti stiklu, o tuomet nesigirdi jo tiksėjimas.



Kuomet rudi čeverykai nustoja savo spalvos, paimkit amonijos (ammonia), pieno ir vandens lygias dalis ir numazgokite čeverykus, naudojant minkštą skudurą. Pradžiūvus nuvaksuokite švariais skudurais.



Riekiant visai šviežią duoną bei keiksus, padažykite peilį į verdantį vandenį, tuomet nesusidraskys duona beraikant.

N.



KORESPONDENCIJOS



LMPS. 24 KUOPOS DARBUOTĖ.

CLEVELAND, OHIO. Nors čia randasi nemaža LMPS. 24 kp. ir ji veikia progresyviai lietuvių darbininkų judėjime sulyg savo išgalės, vienok "D. B." iš mūsų kolonijos nematyti jokios žinėlės.

Pereitą žiemą kuopa turėjo keletą parengimų, kurie nusisekė nepergeriausiai. Mat, tuom laiku dar virė kova su atskilusiom draugėm, kurios kenkė kuopai ir parengimus boikotavo.

Kuopa buvo palikus be jokio cento, nes pa-bėgus atskilėlėms ir nusinešus sykiu visą kp.

turtą apie \$200.00, vien pinigais \$175.00, rodos, gręšė pražutis, bet draugės ėmėsi prie darbo. Pirmiausiai dėjo visas spėkas, kad susitaisyti su pasitraukusiom draugėm. Laikyta buvo net kelios konferencijos. Kuopietės visos stojo už susitakymą, gi opozicijos draugės tik kelios — (apie pora) linko prie taikos. Didžiuma, kuri susidėjo iš vadovių, juokus darė ir į susitakymą jokios domės nekreipė. Tokiu budu konferencijos tapo likviduotos.

Per žieminį sezoną buvo surengta pora parengimų, kur draugės darbavosi, kad padarius kuopai pinigų.

Atėjus vasaros sezonui, buvo surengtas piknikas, nuo kurio liko pelno apie \$90.00.

Pereitame susirinkime kp. paaukavo d. Matauskui \$5.00 iš izdo. Be to, pavasaryje "D. B." surinko aukų rodos 14 dol. su centais. "D. B." išplatina 30 egzemp. kas mėnuo.

Kuopa turi narių virš 40. Pirm skilimo buvo 37, reiškia, kp. narių skaitliumi nenukentėjo.

Dabar kuopa kaip finansiška, taip ir moraliai jaučiasi tvirta, tik visoms draugėms reikia daugiau pasinerti darban. Tada nereikės tuščioms kalboms laikas leisti, kuris yra taip brangus susipratusioms darbininkėms. Pažiūrėkime į trumpą praeitį, kiek esame nuveikę, atkartokime savo triusą, o užtikrinu, kad ligi naujų metų turėsime kuopoje narių dubeltavą skaitlių.

Darbininkių moterų čia yra daug, mūsų pareiga eiti pas jas ir kalbinti prisirašyti prie L. MPS., kur už taip menką mokestį gaus žurnalą "D. B." — darbininkių reikalų gynėja.

Tad draugės, į darbą! Tik harmonijoje ir draugiškume.

M—nė.



IŠ LMPS. 26 KP. VEIKIMO.

ROCHESTER, N. Y.— Birž. 24 d. LMPS. 26 k. buvo draugiškas išvažiavimas South Parke. Draugių ir draugų suvažiavo gana skaitlingas būrelis. Apart draugiškų pasikalbėjimų ir paprastų žaislų buvo išlaimėjimas rankų darbo staltiesės, kurią aukavo D. K. Bernienė. Parduodant tikiėtus surinkta \$20.00. Visa suma iš anksto buvo skirta "Darbininkių Balsui". Tikiėtų pirkėjams, o už vis labiausiai D. K. Bernienei nuoširdžiai ačiu!

LMPS. 26 kp. Iždininkė.



LMPS. 55 KUOPOS DRAUGĖMS PAPEIKIMAS

HAVERHILL, MASS. — Draugės, už likvidavimą kuopos jus reikėtų skaudžiai pabarti. Mano supratimu, draugės turėtų daugiau atydos kreipti į organizacijos reikalus, o ne į ypatingumus. Aš nuoširdžiai patariu draugėms vėl atgaivinti kuopą ir su padidinta energija joje darbuotis, o mes visuomet jum pagelbėsime, jeigu tik bus reikalas. Seniaus jus turėjote geras pasekmes parengimuose ir įvairių aukų rinkime, jūsų eilėse nemažai yra darbščių draugių, kurioms būtų prasižengimu veltui laikas leisti. Atgaivinus kuopą, mes sujungę spėkas kartu su ALDL. ir ADP. kuopomis pasekmingai galėsime darbuotis darbininkiškoj dirvoj. Tad prie darbo.

Tylunas.

IŠ LMPS. 94 KUOPOS VEIKIMO.

BENTON, ILL.— Gegužės 30 d. įvyko balius su programa naudai "Darbininkių Balso". Programą išpildė mažos mergaitės ir vaikai. Pelno liko keletas dolerių, kuriuos paskufiniame susirinkime nutarė tuojaus pasiūsti. Taipgi tame pačiame susirinkime nutarė paaukuoti iš izdo \$10.00 politiniams kaliniams. Nutarta pasiūsti per "Vilnį". Viskas būtų gerai, jeigu tik draugės skaitlingiau lankytųsi į susirinkimus. Pasiteisinimų visuomet užtenka: mat, žiemą būna šalta, tai sunku pečius palikti, o vasarą vėl peršilta. Argi jau taip yra sunku tas kelias valandas pavėsti susirinkimui? Vistiek tas laikas nueina tuščiais plepalais pas kaiminkas, tai jeigu galima nueiti pas kaiminką, tai kodėl neateiti į susirinkimą?

Da vienas prastas dalykas, tai jei kurios draugės susipyksta savais reikalais, gi kerštus meta draugijai: girdi, aš verčiau nepriklausysiu, atsitrauksiu ir tam panašiai. Argi čia kalta organizacija, kad kaiminkos nesugyvena? Tai tik jau negražus pasielgimai.

S. J.



IŠ LMPS. 11 KUOPOS VEIKIMO.

PHILADELPHIA, PA. Rugs. 14 d. įvyko vietinės LMPS. kuopos susirinkimas. Nors šis susirinkimas buvo plačiai garsintas, bet narių atsilankė labai mažai, kaip ir visuomet. Nežinia kodėl net ir pati kuopos organizatorė neatsilanko į susirinkimus, turbūt pamiršo ir kada įvyksta kuopos susirinkimai. Perbėgus kuopos svarbiausius tarimus nominuota Pildomas Komitetas 1924 metams. Nominuota šios darugės: K. Petriken, J. Bondžinskaitė, A. Jurevičienė, Paukštienė ir A. Jeskevičiūtė. Ant išdininkės M. Račkauskienė, M. Undžienė ir Paukštienė. Labai nesmagu, kad mažai narių dalyvavo. Draugės, mes per savo apsilėidimą daug nesmagumų darome netik kuopai, bet ir visam LMPS. Kiek gi mes išplatinsim "Darbininkų Balso"? Nors kuopa ima 15 egz. o kiti lieka. Žinoma, platintojos pasiaiškina, kad niekas neperka ir viskas užbaigta. Tuomi negalima pasiteisinti, nes jeigu aplaikę laikraštį niekur neisim, ir niekam nesiulysim, tai ir liks neišplatintas. Aplaikius laikraštį reikia stengtis tuojaus jį platinti, kad jis negalėtų pasenti. Kur nors einant reikia nepamiršti, pasiimti su savim ir stengtis prie kiekvienos progos platinti, tuomet mes pamatysim daug geresnes pasekmes ir netik, kad išplatintume pavienius numerius, bet

dar ir prenumeratorių gautume. Draugės, atrodo, kad visos gerai gyvenat, kad net užmirštat savuosius darbininkų klasės reikalus. Argi jūs nematot reikalo lankytis į susirinkimus. Svarstykit savo organizacijos reikalus ir imkitės už didesnio veikimo. Čion, Philadelphijoje, yra plati dirva veikimui, labai daug mūsų sesučių paskendę tamsybės miege ir po kunigėlio skvernu. Taigi, draugės, mūsų pareiga su jomis susidraugaut ir suteikti joms darbininkiškos literatūros, kaip tai: laikraščių, knygelių ir sykiu kalbinti prisidėti prie darbininkiškų organizacijų, tai mūsų šventa pareiga tas darbas atlikti. Žinau, kad jūs ant to visko atsakysite, kad negalima ir viskas užbaigta. Žinoma, jeigu mes taip darysime kaip lig šioliai, tai niekad nebus galima, bet tas nesveikas mintis turime mesti į šalį, nes čia negali būti jokio pasiteisinimo; viskas galima tik reikia noro veikti, reikia lankyti kuopos susirinkimus, reikia prašalinti visus ypatiskumus, taipgi reikia kuodaugiausia skleisti darbinikišką apšvietą tarpe nesusipratusių sesučių. Taigi, draugės, visos prie darbo, kol da nevēlu!

Namiškė.



IŠ LMPS. 108 KUOPOS VEIKIMO.

WEST FRANKFORT, ILL. — Niekuomet "D. B." nematyt iš mūsų kolonijos veikimo žinių. Gal nekurie mano, kad čionai nieko nėra veikama, bet kaip tik priešingai, pereitais metais LMPS. sutvėrė vaikų draugiję po vardu "Ateities žiedas". Čionai yra susitvėręs draugijų sanryšis, kuriam visi bendrai veikiam, kaip

tai: prakalbų rengime ir kitokius parengimus. Liepos 22, laikytam susirinkime nutarėm surengti pikniką ant 5 d. rugpūčio, bet iš priežasties blogo oro, piknikas liko atidėtas ant 12 d.

Rugp. 9 d. D. Ujynskienę patiko didelė nelaimė, prigėrė 13 metų vaikas, išėjęs pas ežerą žuvauti. D. Ujynskienė priguli prie LMPS. ir ALDLD. Mūsų kuopoj nesant ižde pinigų, draugės sudėjo po \$1.00 ir nupirko gėlių vainiką už \$16.25 žuvusiam draugės sūnui.

Taipgi ir A. Z. V. D. paaukavo iš iždo \$5.00 del gėlių vainiko. ALDLD. draugai taip pat nupirko vainiką. Gaila to jauno veikėjo, nes buvo labai gabus vaikas. Nelemta mirtis išplėšė jį iš mūsų tarpo.

Korespondentė.



IŠ SCHENECTADY, N. Y.

Schenectady, N. Y. LMPS. 7 kp. nors narėmis labai maža, bet gana daug pasidarbavus tarpe vietinių lietuvių paskutiniuose laikuose: surengė prakalbas, sulošė teatrą su pamarginmais, taipgi ir kelis pasilinksminimo vakarėlius. Tie mūsų parengimai davė biskį ir pelno, tad kuopos narės nutarė pasiūsti \$20.00 del Lietuvos Politinių kalinių per Gelbėjimo Fondą. Taipgi, kad mūsų organas "Darb. Balsas" biskį pastiprėtų pasiūsta \$5.00.

Kuopa dalyvavo LMPS. viršininkų nominacijose 1924 metams. Sekančios draugės nominuotos E. N. Jeskevičiūtė, O. Simoliuniūtė, J. Bimbienė, J. Bondžinskaitė ir F. Lukošienė.

7 kp. Sekr.

Lietuvių Moterų Progresyvio Susivienijimo Reikalai

DĖKIMĖS PRIE FEDERUOTOS FARMERIŲ DARBO PARTIJOS.

Įsikurus F.F.D. Partija, priešais daugelį L. M.P.S.A. narių kyla klausimas, kaip mūsų organizacija turėtų atsinešti linkui šio taip svarbaus žigsnio Amerikos darbinikiškam judėjime. Ligi šiam laikui, LMPS. veikė kaip savistovė organizacija, nebudama formaliai susirišusi su jokia politine partija. Gal nekurios manytų, kad mum, kaip apšvietos organizacijai, nebūtų pravartu rištis su politine partija, kad mes turime visą savo triusą paaukoti švietimosi srityje, kad politinis darbas, tai ne mūsų darbas; mes moterys turime daugiau rūpintis moterų ir kūdikių rei-

kalais. Tokis manymas, pas kurias jis randasi, yra klaidingas. Jeigu mes pažvelgsime į LMPS. veikimo istoriją, tai rašim, kad šios organizacijos veikimas visuomet sukosi kartu su buvusių ir esamų politinių partijų veikimu. Seniaus mūsų Centras ir atskiros kuopos veikė kartu su buvusia Lietuvių Socialistų Sąjunga. Vėliau mūsų darbas rišosi su Komunistų Partija, kol ana buvo vieša. Įsikurus A.D.P., nors Centralis Komitetas ir daugelis kuopų išėjo priešais šią partiją, bet greitai pamatę savo klaidą, ją atitaisė ir dabartiniu laiku veik visos kuopos ir Centralis Komitetas veikia vienam kontakte su A.D.P.

Kadangi A.D.P. yra žymiu faktorium F. F. D. P., gi mūsų veikimas taipgi rišasi bendru re-

voliuciniu ryšiu, tad negali būt kalbos apie stovėjimą nuošaliai. LMPS. darbas rišasi kartu su visu revoliuciniu darbininkų judėjimu, darbininkų moterų uždaviniai yra visos darbininkų klesos uždaviniais, jie negali būt atskiriamais, todėl L.M. P.S. Pildomasis Komitetas nusprendė dėtis prie Federuotos Farmerių Darbo Partijos. Galutinai šį žingsnį turės išspręsti visos organizacijos narės, visuotinu balsavimu. Mokestys negalės mus sulaukyti nuo stojimo į F.F.D.P., nes aštuonis centus į metus, bus lengva kiekvienai narei užsimokėti.

Šiuomi klausimu atsidaro "Darbininkų Balsas" diskusijos ir kuopos bei pavienės narės galės savo nuomonę išreikšti už ar prieš dėjimąsi.

LMPSA. Pild. Komitetas:

*E. Vilkaitė, M. Paukštienė, A. Jurevičienė,
M. Undžienė, K. Petrikienė.*

VISOM LMPSA. NARĖM.

Draugės, spalio mėnesį prasideda ALDL. agitacijos mėnuo. Pradžioje to mėnesio prasidės didelis prakalbų maršrutas, kurį rengia ALDL. Centras. Prie to maršruto surengimo prisidėjo ir LMPSA. Centras, tai visos LMPSA. kuopos bukitė prisirengę prie to prakalbų maršruto, kad jis būtų pasekmingas, kaip dvasinių, taip ir finansinių atžvilgiu.

Draugės, kiekviena kuopa privalote bendrai su ALDL. kuopomis rengti prakalbas, ne tik tai tose vietose, kur randasi LMPSA. ir ALDL. kuopos, bet ir ten, kur jų dar nėra ir bandyti sutverti jas. Draugės ir draugai, jeigu mes bendrai ir pasišventusiai dirbsime, tai nėra abejonės, kad tos prakalbos bus pasekmingos ir jos duos didelius vaisius dėl mūsų organizacijų. Kad jas padaryti pasekmingoms, kad žmonės išsineštų nemažai apšvietos iš tų mūsų prakalbų, tai mes iš anksto turime prisirengti apšvietos darbe. Mes turime iš anksto užsisakyti mūsų laidos knygu ir platinti jas. O ypatingai, mes turime kuodaučiausiai užsisakyti "Darbininkų Balso" pavienių numerių ir paskleisti tarp mažiaus susipratusių darbininkų. Taipgi nepamirškite, draugės, užsisakyti ir "Darbininkų Balso" prenumeratų kortų, nes tos kortos yra labai lengva parduoti. Visos kuopos siųskite iš anksto užsakymus, kaip knygu ir "Darbininkų Balso" pavienių numerių, taip ir "Darbininkų Balso" prenumeratų kortų.

Draugės, čia darbas svarbus ir labai reikalingas, tai mes ir turime jį dirbti visos be jokio atsisakinėjimo ir be jokio atidėliojimo. Taigi visos kaip viena į bendrą veikimą, o darbo vaisiai bus mūsų rankose.

Laukiu jūsų, draugės, pradžios darbo.

O. Šimoliūniūtė.

LMPS. Centro Sekr.

MES STIPRĖJAME!

Bėgyje vieno mėnesio, mūsų laikraštis "Darbininkų Balsas" gana daug sustiprėjo. Per pasidarbavimą draugių ir draugų, bėgyje mėnesio laiko "Darbininkų Balsas" gavo 46 naujus skaitytojus. Gavime dėl "Darbininkų Balso" naujų skaitytojų, daugiausiai pasidarbavo šie draugai: Lekevičius D. iš Courtney, Pa. prisiuntė 7 naujus "Darbininkų Balsui" skaitytojus; Matulevičius A. iš New Yorko — 5 "D. B." skaitytojus, Počauskas J. iš Shenandoah, Pa. — 3 "D. B." skaitytojus; Stulgaitienė M. iš Chicagos, Ill. parduavė 10 "Darbininkų Balso" prenumeratų kortų, Botyrienė O. iš Cleveland, Ohio. — 5 "D. B." prenumeratų, Cibulskienė O. iš Philadelphia, Pa. — 3 "D. B." prenumeratų, Gabart J. iš Milwaukee, Wis. — 3 "D. B." prenumeratų. Abazarienė A. iš Nanticoke, Pa. — 2 "D. B." prenumeratų. Žvirblienė M. iš Binghamtono, N.Y. — 2 "D. B." prenumeratų. Lumienė J. iš Cleveland, Ohio. — 2 "D. B." prenumeratų. Tumošienė A. iš Nanticoke, Pa. — 1 "D. B." prenumeratą. Jonikienė O. iš Nanticoke, Pa. — 1 "D. B." prenumeratą. Culkienė E. iš Milwaukee, Wis. — 1 "D. B." prenumeratą, ir Mainionienė L. iš Binghamtono, N. Y. — 1 "D. B." prenumeratą. Augščiau paminėti visi draugai ir draugės prisižadėjo į trumpą laiką vėl prisijusti po kelius "Darbininkų Balso" naujus skaitytojus.

Draugės, yra žmonių, kurie skaito ir nori skaityti mūsų laikraštį "Darbininkų Balsą", tik reikia nueiti pas juos ir pakalbinti, kad jie užsiprenumeruotų jį. Mes turime gerą pavyzdį iš augščiau paminėtų draugų, kad yra galimybės paskleisti "Darbininkų Balsą" darbininkų miniose. Tik reikia noro ir pasišventimo, o tas padaryti tai labai lengvai galima. Taigi, draugės, dėkime pastangas, ir dirbkime, kad iki Kalėdų, mes visos LMPSA. narės gautume po viena naują "Darbininkų Balso" skaitytoją. Tatai padaryti progų bus daug.

Spalio mėnesį prasidės ALDL. agitacijos mėnuo, tai bus rengiama daug prakalbų ir šiaip įvairių parengimų, tai mes visos ten turime būti ir rinkti naujus skaitytojus dėl "Darbininkų Balso". Žūt ar būt, bet mūsų laikraštis "Darbininkų Balsas" turi diena iš dienos eiti stipryn. Tai todėl visos į darbą, o pasekmės bus geros.

O. Šimoliūniūtė.

"Darbininkų Balso" Adm.

PROTOKOLAS

LMPS. 5 Rajono 11-tos Konferencijos.

Konferencija atsibuvo 24 d. birželio, 1923 m., po num. 259 No. 6th St., Philadelphia, Pa.

Konferenciją atidarė organizatorė d. M. Kutrienė. Mandatų peržiūrėjimui paskirta drg. Kutavičienė ir Vaidžiulienė. Tvarkos vedėja išrinkta d. M. Merkienė, raštininke S. Tarvydaitė-Burienė. Delegačių pribuvo nuo sekančių kuopų: 11 kp. Phila., Pa. keturios; nuo 28 kp., Baltimore, Md., viena; nuo 14 kp. Easton, Pa. viena. Viso 6 delegatės nuo trijų kuopų ir dvi drg. pranešė, kad ta kuopa negyvuoja ir konf. negali dalyvauti.

1) Nutarta suteikti patariamąs balsas nedelegatėms ir svečiams.

2) Pereitos konf. protokolai perskaitytas ir priimtas vienbalsiai.

3) Viršininkų raportai priimti. Iš izdininkės raporto pasirodė, kad rajonas dar turi skolas, apie \$10.00.

4) Konkursų kėnis ja pranešė, kad tas darbas nepabaigta. Nutarta, kad tas būtų atlikta iki kitos konf.

5) Raportai iš kuopų stovio: 28 kp. Baltimore, Md., izde turi apie \$90, narių apie 16; 11 kp. Phila., Pa. narių turi 30, finansiškai silpna; 14 kp. Easton, Pa. narių turi 9, izde apie \$20. Visos kp. sykiu veikia klasių kovos judėjime su kitomis darbininkiškėmis organizacijomis. Raportai priimti.

6) Nutarta, kad 46 kp. likusios narės būtų priimtos prie 11 kp. taipgi turi but priduta tos kuopos archivas.

7) Rajono viršininkės, kurioms buvo pavesta atgaivint 76 kp. Camden, N. J. pranešė, kad ten negalima kp. palaikyti ant toliau. Nutarta paimt tos kp. turta į Rajono izdą, ar paaukot kokiam naudingam tikslui, jei nesutiktų pavest rajonui.

8) Nutarta, kad prieš konf. tą vakarą būtų surengtas vakarėlis su laimėjimais rajono naudai.

9) Įnešimas 14 kp., kad rajonas surengtų prakalbų maršrutą, priimtas. Nutarta rengti sykiu su ALDLD. apskričiu. Darbas pavestas raj. valdybai.

10) Įnešimas 14 kp.: kad panaikint pusmetinę konf., priimtas.

11) Nutarta kreiptis prie Pildomojo Komiteto, kad sumažintų kainą "D. B." atskirųjų numerių, numušant 5c., nes po 15c. sunku parduoti.

12) Pereitos konf. nutarimas, kad kp. skirtų kiek pinigų rajono skolos padengimui, paaiškinta, kad tą atliko 14 kp. su auka \$5.00 ir 28

kp. apie \$9.00 su centais.

13) Delegatės nusiskundė, kad negauna re-guliariai "D. B." ir pageidauja, kad administracija stengtųs, kaip galima to vengt.

14) Nutarta, kad kita konf. atsibūtų Phila.,

15) Nutarta, kad protokola neleist referendumu, tik paskelbt "Darb. B."

16) Nutarta, kad rajono knygos būtų peržiūrėta; tam išrinkta komisija: d. M. Kutrienė ir Kutavičienė.

17) Nutarta, kad rajono valdyba pasiliktu ta pati iki metinės konf.

18) Svarstytas Pildomojo Komiteto pareiškimas S-mo likvidavimo klausimu. Ir po visopusiško svarstymo sutikta su Pild. Kom. pareiškimu, bet delegatės išsireiškė, kad reikalinga S-mas prijungt prie ADP. ar prie ALDLD, ir jis turės but prijungtas netolimoj ateityj, ir, kad mes turim prie to būti prisirengusios, kad laikui atėjus stoti kaip vienas kunas.

Pirmininkė M. Merkienė,
Raštininkė S. Tarvydaitė-Burienė.

KAS REMIA "DARBININKIŲ BALSĄ?"

LMPSA. 18 kuopa iš Hartford, Conn. ir likusius pinigus paskyrė "Darbininkų Balso" naudai, \$10.00.

LMPSA. 2 kp. iš Worcester, Mass. aukavo iš izdo \$10.50.

LMPSA. 7 kp. iš Schenectady, N. Y. aukavo iš kuopos izdo \$5.00.

LMPS. 93 kp. iš C. Brooklyn, N. Y. skyrė pelną nuo parengimo \$5.00. Viso \$30.50.

Draugės, vasaros laikas jau baigiasi, oras vėl pradeda atvėsti, tai ir mes vėl pradėkime daugiau rūpintis savo organizacijos ir organo "Darbininkų Balso" reikalais.

Mes vasaros laiku pasilsėjome ir laikas jau po pailsio vėl pradėti dirbti su atnaujinta energija. Tai ką mes pirmiausiai turime pradėti veikti? Mes visų pirma turime imti tą darbą, kuris mums yra labiausiai reikalingas. O labiausiai mums reikalingas darbas yra tas, kad pastatyti mūsų organą "Darbininkų Balsą" dar ant tvirtesnių kojų, negu kad jis dabar stovi. Kad padarius taip, tai mes turime pradėti rūpintis kiekviena LMPSA. kuopa, kad surengti nors po vieną parengimą del "Darbininkų Balso" naudos. Draugės, dabar laikas geras, žmonės pasiilgę parengimų, tai kaip tik mes ir turėtume išnaudoti pirmutines progas del "Darbininkų Balso" naudos. Kurios kuopos bus pirmutinės į parengimų sąrašą?

Širdingai ačiu už aukas.

O. Šimoliūniūtė, "Darb. Bals." Adm.